

Množina mesečno
25 Din, za izo-
metno 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
letno 96 Din, za
izometno 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENEK

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Za naš socialni program

Jesen s svojim dolгими večeri odvarja novo sezono v našem družabnem in društvenem življenju. Tokrat ji gremo veselo in upolno nasproti, saj je nov političen režim v državi dal možnost razvoja vsem ljudskim silam. Pri tem pa se zavedamo, da imamo kot Slovenci in kot katoličani prav posebne dolžnosti z ozirom na našo mlado državo. Znana je naša pozitivna usmerjenost k Jugoslaviji, ki jo diktira glas srca, krvi in jezika; pa tudi naraven razvoj življenja nam pravi, da imajo te zemlje in njih narodi še veliko bodočnost, ako nam le Bog da v miru preživeti nekaj desetletij. Vsi naši veliki narodni voditelji so s svojim programom in s svojim delom izražali vero v zdravje naše skupne narodne bodočnosti. To vero in zaupanje delimo tudi mi in hočemo zlasti podčrtati, da more naš katolicizem, ki ni drugače kakor integralno krščanstvo, bistveno doprinesiti k notranji utrditvi in zdravemu razvoju naše mlade države.

Drugetveci imajo včasih nasproti katolicizmu neke predsodke. Toda to je privržena bojazen. Kar nudi katolicizmu po svoji socialni plati družbi — in o tem naj tu govorimo —, je socialna pravičnost in ljubezen. Zato ni mogoče tajiti, da je kljub slabosti mnogih katoličanov socialni vpliv katolicizma na moderno civilizacijo nad vse plodovit in mnogostranski. Papeži zadnjih desetletij so nam spričo liberalizma, ki je bil velika moda preteklega stoletja, in socializma, ki si v naši dobi lasti njegovo dediščino, podali v svojih socialnih okrožnicah sintetično zakroženo krščansko socialno doktrino, ki naj bi tvorila jedro našega delovnega programa in postala vodilo pri vsem našem družabnem in društvenem življenju.

V ospredju našega socialnega krščanstva mora stati pravo vrednotenje človeške osebnosti. Mi ne postavljamo iridite, da smo vsi ljudje v vsakem oziru enaki, kar bi bila zmota. Pač pa krščanstvo uči bistveno enakost vseh ljudi: enaki smo si po svoji sestavi, ker ima sleherni umrljivo telo in duhovno, neumrljivo dušo; po svojem izvoru, ker je Bog vsakemu človeku posebej in neposredno ustvaril dušo; po svojem zadnjem namenu, ki je posmrtno življenje in družba z Bogom; enaki so si končno ljudje tudi po svojih bistvenih pravicah in dolžnostih, ki potekajo iz tega prvotnega dejstva naravne enakosti med seboj. — Radi spoštovanja človekove osebnosti je treba, da podredimo gospodarstvo slehernemu človeškemu življenju. Tudi v gospodarskem procesu mora biti cilj človek, gospodarstvo pa le sredstvo za dosego človekove sreče. Zato je treba, da z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago, stojimo na strani tih, ki za pošteno delo zahtevajo pravično plačilo. Naša dolžnost je, da se bojujemo proti kapitalističnemu izrabljanju delovnih stanov; da izpolnjujemo postavljene, ki urejajo delo žena in otrok in odmerjajo nedeljski počitek; da smo iskreni borilci za socialno zavarovanje, tudi ko gre za bolne in starostno onemogle. Imejmo kot verni katoličani neprestano pred očmi, kar je trdil že sv. Tomaž Akvinski za tedaj gotovo mnogo ugodnejše gospodarske razmere kot so današnje; da je namreč neka stopnja blagostanja nujen predpogoj, da človek sploh more živeti krepostno in človeka vredno življenje.

Ne uči pa krščanstvo golega individualizma. V človeštvu ne vidimo le poedincev, osamljenih in v vsem sprosenih, kakor je to delal liberalizem, ki je presojal človeka kakor da je angel brez prednikov in brez potomstva, ali kakor dela socializem, ki bi rad družino nadomestil z državo, pri tem pa kaseriziral družbo in jo podvrnil črednemu režimu na zgolj animalističnih instinktih. Temu nasproti mora takoj na drugem mestu biti naša skrb posvečena družini. Družina je zgodovinsko starejša kot država in je zato kljub vsem fašističnim zmetam celo bolj naravna, kot sama država. Država mora torej spoštovati svetost družine in to ne le kar tiče nerazdružljivosti zakonske vezi, ampak tudi v pogledu njenih gospodarskih osnov. Vsako državno gospodarsko politiko, ki onemogoča ali bistveno otežuje osnovanje družine ali njeno vzdrževanje, smatramo za pogrešeno in družabno škodljivo. Država je tudi dolžna spoštovati relativno samopravo družine, ki se posebej nanaša na pravico družinske vzgoje otrok, na svobodno šolstvo in na pravico dedovanja.

Socialno krščanstvo namreč priznava lastnini naravno pravni značaj, kar pa ni isto, kot egoistično pojmovanje. Ze sv. Tomaž uči, da mora korist skupnosti odločiti o uporabi lastnine. Vidimo pa dvojno možnost, kako s pridom služiti obci blaginji: na heroičen način s prostovoljnimi ubostvom, ki z veliko odpovedjo in celo navdušenjem za višje nadnaravne dobrine praktično ustvarja družabni in gospodarski komunizem. To je komunizem prve cerkve v Jeruzalemu in verskih redov še danes. Njegov gospodarski prispel je sad nesebičnega, plemenitega dela in predanosti višjim ciljem, kakor pa so materialni.

Toda takšnega plemenitega zanosa je med ljudmi le malo. Na splošno le opazujemo, da gospodarstvo nima zaleta, ako nima opore v zasebni in družinski lasti. Prisiljen ali obvezen komunizem slabo, pospešuje splošno blaginjo. Zasebna lastnina je torej splošnemu gospodarskemu napredu socialno koristna prav tako, kakor prava osebna svoboda ne nasprotuje družabnim interesom. Biti pa mora podrejena obci blaginji, ki je njen *raison d'être*. Lastnina ima torej socialne obveznosti, ki niso le socialnega in pravnega, ampak tudi moralnega značaja. Investiranje premoženja v socialno koristne stvari (ne pa ga trošiti za brezplodni luksuz), plačevanje davkov, podpiranje občinskih ustanov, — to so le nekatere zahteve, ki jih družba opravičeno savlja na kapital.

Zadnji apel Italije na Anglijo

Nihče še ne ve, London je trdovraten

Pariz, 30. septembra.

Poročilo, ki ga je poslal abesinski cesar Zvezi narodov, da je bil primoran odrediti mobilizacijo, kakor tudi komunikacije o seji italijanskega ministrskega sveta preteklo soboto, nista prinesla še nobene jasnosti v abesinsko zadevo, tembolj, ker cesar zdaj naenkrat izjavlja, da je sicer podpisal mobilizacijsko povelje, da ga pa ni še proglasil. Gotovo je samo to, da bo Italija odredila pohod v Abesinijo, kaj pa bo temu sledilo, je slekoproj popolnoma negotovo.

Mussolini se v omenjenem komunikatu naravnost obrača na Anglijo, naj bi dala svoj plačet na italijansko ekspedicijsko, za kar Italija obljublja, da bo skušala v polni meri upoštevati interese Anglije in v abesinski zadevi. To se pravi, da bi Italija najraje videla pogajanja z Anglijo mimo Zveze narodov, ker upa, da bi to imelo večji uspeh. Ta način bi v resnici najlažje doprinesel k lokalizaciji spora, tako da ne bi imel nobenih posledic za Evropo, in takega izhoda bi vsekakor bilo bolj želeli, nego če bi se nadaljevala pogajanja v Zenevi, ako bi le-ta slejkoprej ne prinesla nobenega rezultata. Toda Anglija trdovratno vztraja na tem, da se ona sploh ne nahaja v nobenem sporu z Italijo, ampak da spor obstoja samo med Italijo in Zvezo narodov. Seveda je to nekoliko sofistično, potrjuje pa dejstvo, da hoče Anglija vprav po Zvezi narodov, to je po mednarodnem pravdoreku, doseči to, kar je njen lastni največji interes: da namreč Italija ne postane gospodar v Abesiniji, ampak da se zadovolji z nekaterimi gospodarskimi privilegiji in nekaj ozemljem, ki pa se Italiji po pravici zdi brezpomembno. Zato je iz abesinske zadeve postal pravi *circulus vitiosus*, ki ga ni mogoče rešiti. V tem nas potrjuje tudi današnji angleški tisk. Ko »Daily Telegraph« piše o komunikatu rimske vlade, pravi, da bo apel Mussolinija na britanski narod ostal brez odgovora. Prav tako bo, — kakor se izraža — Mussolinijev poziv britanski vladi, naj stopi z njim v razgovore glede zaščite britanskih interesov v vzhodni Afriki. Podobno je pisanje labourističnega »Daily Herald«, ki pravi, da se britanska vlada ne misli spuščati v kakšno posebno razgovore z Italijo, ker gre spor med Italijo in Zvezo narodov in ne med Italijo in Anglijo.

Kako se bo torej našel izhod iz tega brezizhodnega položaja? Veliko je odvisno od tega, kaj je angleška vlada odgovorila francoski, ki jo je prosila točnega odgovora, kako bi se Anglija držala, ako bi n. pr. Nemčija izzvala v Evropi kakšen spor, ker je od tega zadržanja nujno odvisno, kako daleč bi mogla iti Francija, ako bi Anglija zahtevala njeno pomoč v kakšnem sporu, v katerem bi bila napadena ali ogrožena Anglija. Angleški odgovor je že skoraj teden dni v Parizu, kjer ga pa še niso objavili. Dobro informirane osebe pravijo, da je angleški odgovor zadovoljiv, da pa še ni zadosti precizen.

Torej tudi v tem oziru še ni polne jasnosti.

Italijanska letala nad Dardanelami

Nad Dardanelami je krožilo te dni več italijanskih letal, kar je seveda Turke razburilo. Letala so krožila 1500 do 2000 metrov visoko in so najbrž skušala opazovati gibanje turškega brodogoja. Odnosaji med Turčijo in Italijo so se v zadnjem času precej poslabšali.

Angleško vojno posojilo

»Daily Express« poroča, da se bavi angleški kabinet z načrtom razpisati posojila za okrepitev angleške obrambe. Posojilo bi znašalo 150 do 200 milijonov funtov, kar odgovarja 48 milijardam v našem denarju. Z načrtom se bavi finančno ministrstvo; posojilo bi bilo kratkoročno in bi bilo že v par dneh podpisano, ker je v Angliji pacifiistično razpoloženje naenkrat skopnelo ko spomladni aneg.

Dunajska vremenska napoved: Močno oblačno, ponekod dež in temperatura še brez izprememb.

Zagrebska vremenska napoved: Postopoma naraščanje oblačnosti, vetrovno in precej toplo, pričakujejo se pa vremenske motnje.

Socialno krščanstvo priznava veliko gospodarsko važnost modernega gospodarskega napredka. Saj industrija zagotavlja premoč človeškega duha nad materijo, trgovina pa pomaga izmenjavati zemeljske dobrine, ustvarja vezi med narodi in državami in goji zavest velike človeške skupnosti. Pač pa odklanjamo gospodarski materializem, ki stremi za nadvlado materialnih, mamonističnih gonov nad duhovnimi vrednotami. Družba z materialistično civilizacijo je sliha človeku, čigar trehuh je neizmerno napihjen v primeri z glavo in ostalimi udi. Krščanske strokovne organizacije imajo poleg drugega tudi to nalogo, da z duhom pravičnosti in ljubezni izravnavajo to materialistično deformacijo družbe in uvajajo vanjo pravega socialnega duha, ki šele omogoča pravičen krogotok gospodarstva. Pri tem pa smo daleč od liberalistične miselnosti, da je gospodarska in socialna harmonija mogoča sama od sebe. Potrebna je avtoriteta najvišje oblasti, to je države, ki ne pripušča gospodarstvu lastnim gonom in ambicijam, ampak ga usmerja k skupni blaginji.

Dobri katoličani so vedno tudi dobri državljani. Oblast v državi jim je naravna, ker ima

Anglija in Francija gresta skupaj

Sodelovanje v Sredozemskem morju?

Pariz, 30. septembra. Danes so objavili odgovor angleške vlade na francosko vprašanje, ali bo Anglija v smislu pakta ZN branila tudi v Evropi mir proti vsakemu neizvnanemu napadalcu. Odgovor je pozitiven.

Ob tej priliki je Havas iz uradnih krogov objavila sledeče:

Francoski uradni krogi pozdravljajo angleško noto. Smatrajo, da ta odgovor z vso svojo vsebino in z vsako besedo ustreza glavnemu vprašanju francoske vlade. Ta listina pomeni v bistvu svedčano potrdilo politike sodelovanja brez pridržkov, ki jo hoče angleška vlada sedaj izvajati napram Društvu narodov. Obenem pomeni formalno obvezo tako za sedanost kakor za bodočnost, da bo Velika Britanija po 5%. Kakor dr. Schacht v Nemčiji, tako z vsemi silami proti neizvnanemu napadu, kakor to odreja čl. 16. pakta. Pri tej priliki poudarjajo ti krogi, da je Laval po Hoareovem govoru v Zenevi izjavil, da se je začela nova doba DN. Angleški

odgovor potrjuje te Lavalove besede.

Zeneva, 30. septembra. AA. Angleški odgovor na francosko noto o bodočem držanju Velike Britanije v evropskih sporih je bil sprejet z velikim zadovoljstvom v krogih DN, ki smatrajo, da je ta odgovor zelo važen za varnost Evrope, zlasti za varnost malih narodov. V Zenevi so prepričani, da se zdaj vrše posebna pogajanja med Francijo in Veliko Britanijo o morebitnem sodelovanju v Sredozemskem morju.

V zvezi s tem se govori, da bi mogla zdaj abesinska zadeva stopiti v popolnoma novo fazo, tako, da bi Italija ulegla svoje dosedanje stališče revidirati.

Italija noče iti do skrajnega?

London, 30. septembra. AA. Italijanski poslanik Grandi je danes popoldne odšel v angleško zunanje ministrstvo, kjer je ostal poldrugo uro

Prisrčne in odločne besede predsednika vlade

Sloga med Slovenci, Srbi in Muslimani se mora razširiti še na Hrvate

Sarajevo, 29. sept. Po govoru g. predsednika vlade ob sprejemu v Marijinem dvoru (ki ga je priobčil »Ponedeljski Slovenec«) je bil zvečer v hotelu »Evropa« banket. Banketu so prisostvovali predsednik kraljevske vlade g. dr. Milan Stojadinović z soprogom, ministri ing. Bobić, dr. Spaho, Stošević, Behmen, Kaludžerčić, predsednik občine Vikadžić, ban drinske banovine Lukić z soprogom, oadškof Šarič, predstavniki ostalih veroizpovedi, generala Tomić in Mutadžić in večje število uglednih sarajevskih meščanov.

Sarajevski načelnik Vikadžić je pozdravil g. predsednika vlade v daljšem govoru, po katerem je godba zaigrala državno himno, ki so jo prisotni poslušali stoje.

Nato je povzel besedo g. predsednik kraljevske vlade dr. Stojadinović, ki je rekel:

»Lepo ste rekli, da je Sarajevo mala Jugoslavija v miniaturni, kjer se spajajo plemena in kjer se mešajo veroizpovedi. Kakor imajo drugi dogodki v Sarajevu svoj odmev, tako naj velja tudi obratno: Sarajevo lahko prednjači s svojim primerom vsej državi. Versko slogo in strpnost smo že imeli. Bila je trdna, da je ni bilo mogoče omajati. Majati se je začela šele v zadnjem času. Našli so se ljudje, ki so se na vsakem koraku, vsak dan in tudi po večkrat na dan tolkli na prsa in govorili: Mi smo za državno in narodno edinstvo. Toda ti, ki so to vsak dan ponavljali, so v zadnjem času dosegli tu v Bosni, da so razdvojili pravoslavne in muslimane, ki so desetletja živeli v popolni slogi. (Splošno pritrjevanje.)

Videli ste, kako so ti integralni Jugoslavi, kako je skupina pogoreleev, pardon, pohoreev (bučen smeh) imela tu svoj sestanek. Videli ste, kako razumejo državno politiko in kako pojmujejo državno in narodno edinstvo. Razdvojili so, kar je desetletja bilo združeno in kar je hodilo skupaj in delalo ramo ob ramo.

Maji prijatelj, vaš odlični someščan, minister dr. Spaho (burno ploskanje in vzkliki: Zivel dr. Spaho!) in jaz, midva sva storila korak, da bi vsaj tu ne bilo več korakanja nazaj. Ustvarila sva nekaj, kar še ni popolnoma dokončano, kakor bi želeli, — kaj ne, g. Spaho —, da bi bilo še sirs, da bi obsegalo vse tri brate v enem kolu. Za zdaj pa je to začetek. Storišmo nekaj, da morejo muslimani in pravoslavni v Bosni sedaj in za vedno korakati ramo ob ramo, da sklenejo slogo, ki jih nikoli več ne bo ločila. (Viharno odobravanje in ploskanje.)

Moja želja je, naj bi se ta sloga razširila tudi na druge brate, na tiste, ki do zdaj še niso v tem kolu. Upam, da samo začasno nismo z njimi. Prepričan sem: Ko bomo to dosegli, potem bomo rešili tudi druga težka vprašanja, mislim ljudske šole, gimnazije in da uredimo tudi vprašanje ne-

dograjenega poslopja, ki sem ga videl pri vходу v Sarajevo, in ki ga ti integralni Jugoslavi niso mogli dokončati, čeprav je ta stavba že dolgo pod krivom. Mislim tudi tisto, kar je omenil gospod predsednik občine, kajti če kaj služi edinstvu, potem je to gotovo normalna praga iz Belgrada do Sarajeva, ki jo ti integralni Jugoslavi niso mogli izvesti.

Ko bomo izvedli narodno slogo, se bomo lahko posvetili tudi velikim gospodarskim in finančnim vprašanjem in jih zadovoljivo rešili.

Ko je v starih časih neki francoski kralj vprašal svojega finančnega ministra, zakaj so finance slabe in zakaj gospodarstvo ne uspeva, je ta odgovoril:

Dajte mi dobro politiko, pa vam bom lahko dal dobro gospodarstvo in dobre finance!

Potruditi se moramo, da dobimo v svoji državi dobro politiko, dobra pa je tista, ki se opira na ljudstvo in ki dela za ljudstvo. Mislim, da bomo mogli s to dobro politiko rešiti vsa gospodarska in finančna vprašanja in tudi ta, ki jih je g. predsednik vaše občine malo prej navedel.

S to željo, in za ta sloga, za ta sporazum, za splošno narodni sporazum, za ta pogovor, ki hiše gradi, dvigam svojo čašo in vam kličem »Ziveli! Hvala vam!»

Govor predsednika vlade so prisotni poslušali z največjo pozornostjo. Na kraju so ga nagradili z navdušenim ploskanjem in s splošnim odobravanjem. Banket je potekel v najlepšem razpoloženju. Govorila sta še poslanec Dragiša Cvetković in prometni minister Mehmed Spaho.

Seja ministrskega sveta

Belgrad, 30. septembra. m. Po nocojšnji seji ministrskega sveta je minister Gjura Janković sprejel časnike ter jim dal o seji naslednji komunikacije:

»Na seji ministrskega sveta, ki se je vršila od 17 do 20, je med drugimi resornimi zadevami ministrski svet sprejel:

1. uredbu o olajšavah domači gozdni industriji;
2. uredbu o takšnih olajšavah onim industrijskim podjetjem, ki so hudo prizadeta radi gospodarske krize, tako da je njihov obstoj ogrožen;
3. uredbu o zaščiti kmeta.

Glede prijave politične stranke pod imenom Jugoslovanski narodni pokret »Zbor« je ministrski svet sklenil, da se ustanovitev te stranke ne dovoli, ker niso izpolnjeni pogoji § 12. zakona o društvih, zborovanjih in posvetih.

Po seji ministrskega sveta je bila konferenca ministrov, ki še traja.

Zatira. Zahteva, da država spoštuje opravičeno svobodo poedincev in samopravnost naravnih družb: družine, občine, pokrajini in združenj vseh vrst, ki so naraven izraz človekovega hontenja.

Z ozirom na mednarodno družbo je socialni katolicizem oznanjevalec miru in zagovornik mirnega sporazumevanja. Sicer vneto goji ljubezen do domače zemlje in v posebej z mnogimi izdatnimi sredstvi nacionalni patriotizem zameta pa absoluten in sebičen nacionalizem, ki žali druge narode in pripravljajo razdore in krvave vojne. Katoličani podpiramo Zvezo narodov in vsako ustanovo, ki more doprinesiti k mirnemu sožitju in skupnemu napredu celo kupne človeške družbe.

To so obrisi našega socialnega programa! Izvajajmo ga v praktičnem življenju, v podrobnostih naj ga popularizirajo naše tako lepe znova oživele organizacije. Potem smemo upati, da bodo smernice živga socialnega krščanstva in njih praktičen zgled sčasoma prodrli tudi izven okvirja Slovenije in postale last cele naše Jugoslavije, ki bo naš najlepši skupni dom, ako bo zgrajen na temeljih krščanske pravičnosti.

Zaupanje in zvestoba dr. Korošču

Ljubljana, 29. septembra.

V nedeljo je imel g. minister dr. M. Krok tri nad vse uspešna zborovanja in sicer na Dobrovi pri Ljubljani, v Polhovem Gradcu in v Šmartnem pod Šmarno goro. V vseh treh krajih so bile ob tej priliki ustanovljene tudi krajevne organizacije JRZ.

Na Dobrovi pri Ljubljani

Pred vasio je g. ministra že pričakovala velika množica kolesarjev in trije fantje na konjih z velikimi zastavami v rokah, ki so ga v sprejemu peljali v vas, vaščani pa so z veseljem vzklikanjem g. ministru, g. dr. Korošču in celokupni vladi pokazali svoje veselje nad tem obiskom.

Zborovanje se je vršilo v dvorani Ljudskega doma, ki je bila že ob prihodu g. ministra do zadnjega kotička napolnjena. Po volitvah odbora krajevne organizacije JRZ, pri katerih je bil za predsednika izvoljen g. Alojzij Ambrožič, je povzel besedo g. minister, ki je, ko se je poleglo viharno pozdravljanje, v jedrnatih besedah razložil navzočim sedanjemu političnemu položaju, očrtal smernice sedanje vlade, na kratko se je dotaknil tudi namenov JRZ in opisal dogodek, ki so privedli do njene ustanovitve.

O JNS je g. minister govoril le v toliko, kolikor je potrebno za razumevanje sedanjega stanja, poslušalci pa so ob tistih besedah zelo jasno pokazali svoje veselje nad tem, da je njenega biča konec in da se je vsaj zdaj pokazalo, da ona ni isto kakor država, ker država še obstoja in celo trdneje kakor pa takrat, ko je obstojala — država v državi — zloglasna JNS. Za dokaz njene notranje slabosti in slabosti vsake vlade, ki se je na njo opirala, je navedel dr. Krok to, da si nobena prejšnja vlada ni upala preprečevati in zabranjevati sestankov, kiso jih imeli vodilni srbski krogi z voditeljem slovenskega naroda dr. Koroščem, ko je kot izgnanec samotaril na Hvaru, čeprav so vsi politično poučeni krogi vedeli, da ti sestanki pripravljajo konec samoderžavu.

Mi čakamo Hrvatov

Ponovno je dr. Krok izjavil, kako je povsod prevladovala iskrena želja, da bi bili pri sedanjem vodstvu države udeleženi s svojimi zastopniki tudi Hrvatje, toda radi njihovega posebnega gledanja na prečja vprašanja sedanosti, radi njihove posebne politične taktike do tako ozkega sodelovanja še ni moglo priti, niso pa Hrvatom zaprta nobena vrata. Vsak čas lahko tudi oni primejo za državni voz.

Konec vladanja z bajoneti

Sedanja vlada ima najtrdnjšeji namen napraviti konec vladanju z bajoneti zoper ljudstvo, ta namen uresničuje že pod veljavo prejšnjih zakonov, še bolj jasno pa ga bo izrazila v novih političnih zakonih, ki bodo prežeti demokratičnega načela: vladanje z ljudstvom in za ljudstvo, — ker ljudstvo samo na najpopolnejši način vzdržuje mir in red v državi.

Polno zaupanje v dr. Korošču

Jasno je, da moramo pri tej priložnosti države, ki smo si jo že toliko let želeli, sodelovati tudi

Slovenci. Po obstoječih zakonih, ki jih ni delala sedanja vlada, ampak jih samo priznava, da more pripraviti tla za nove, pa to sodelovanje ni mogoče drugače kakor v vrstah JRZ. In če dr. Korošec, preizkušen voditelj slovenskega naroda in državnik evropskega slovesa, želi, da Slovenci stopimo iz prisiljenega miru v aktivno sodelovanje, potem mu pač moramo zaupati, da je za državo in nas same res najbolje, da sodelujemo. In če okvir JRZ smatra za najprimernejšo, oz. edino sedaj možno obliko sodelovanja, potem bomo pač sodelovali v tem okviru.

Poslušalci so navdušeno pritrjevali besedam govornika in vneto zagotavljali zvestobo in neomajno zaupanje svojemu političnemu vodstvu.

V Polhovem Gradcu

Kraj sam ne leži ravno ob najboljši prometnih žilah, vendar pa so ga našli eksponenti JNS, ki so pod krinko nacionalizma in skrivaje se za neke zakone naravnosti na iznajdljive načine zagrenjevali življenje temu ljudstvu, in ako Slovenci ne bi bili tako politično izobraženi in potrpežljivi, bi mu omrtili državo samo. Ko so se zadnje dni raznesle po deželi iz trte izvite govorice v nestalosti vlade, so zadnji ostanki teh krogov prirejali že cele »bankete« na račun prezgodnjega veselja.

Zborovanje se je vršilo po dopoldanski službi božji, ko pa so se zborovalci pričeli razhajati, je že zdavnaj odzvonilo polodne. Čeprav je bila dvorana nabito polna, se niso utrudili ne poslušalci ne prikljubljivi govornik. Napeto so sledili njegovim izjavam in zlasti odobraval sklep sedanje vlade, ki hoče postopno popraviti vse krivice, ki so se pod prejšnjimi režimi zlasti v teh krajih vršile kar na debelo.

V Šmartnem pod Šmarno goro

To zborovanje je bilo tako po udeležbi kakor po navdušenju zborovalcev pač največje tekom današnje nedelje. Vodil ga je g. Jovan Franc, mlinar iz Gamelj. Vršilo se je na prostem, in čeprav je bilo to že tretje zborovanje, na katerem je g. minister govoril kot edini govornik, je z nezmanjšanjo veseljem v nad eno uro trajajočem govoru utemeljeval nujnost tega političnega koraka, ki so ga slovenski politični voditelji iz ljubezni do države, kakor tudi iz ljubezni do svojega naroda, morali storiti ob popolnem polomu prejšnjih režimov, ki so poslednjič zaropotali ob zadnjih volitvah. Strnjeno, neomajno zaupanje vodstvu in trdna zvestoba — to so predpogoji, ki nas bodo pripeljali do srečnejše bodočnosti. Ob dokazovanju g. ministra, da je Jugoslavija za nas kot Slovence in kot Jugoslovane nujen okvir, ki ga bomo branili tudi radi našega lastnega obstoja, so zborovalci pokazali toliko navdušenja in ljubezni za kraljevino Jugoslavijo, kakor ga pomnilno samo iz dobe prevrata. Vsi nacionalistični govorniki zadnjih let z vsemi svojimi narocnimi opricniki niso mogli, niti znali tako priljubiti države širokim plastem naroda. Da delo vlade, zlasti gospodarska obnova države, o kateri je govoril g. minister, ne gre tako hitro od rok, čeprav je JNS že zdavnaj pokopana, je neki poslušalec razložil z duhovitim medklidem, da je »treba plačati še pogrebne stroške«.

Abesinska ekspedicija in italijanske finance

Pariz, 30. septembra. Raymond Cartier je izvedel v Rimu časnikarsko preiskavo o političnem in finančnem položaju Italije glede na možnost vojne z Abesinijo. Njegovo gledanje na razmere Italije je značilno, ker se pisec sam imenuje »vročega prijatelja Italije«. V zadnjem dopisu se bavi z vprašanjem, ali Italija lahko financira veliko vojno v Abesiniji. Clankar ugotavlja, da plača italijanski erar vsakemu vojak ali milniku v Abesiniji po 5 lir na dan. Temu je treba še pristeti stroške za prehrano in za druge vojaške naprave. Izdatki za vojsko v Afriki so znašali v prvih treh mesecih po 4 in pol milijona na dan; v drugem tromesečju 6 milijonov in pol, v mesecu juliju in avgustu pa 10 milijonov in pol. Ko bodo topovi zapeli svojo strasno pesem in pričeli bruhati iz sebe tako drago municijo, se bodo stroški silno dvignili. Pravijo, da bodo znašali okoli 25 milijonov lir na dan. Od kod bo vzela Italija ta denar?

Clankar zavrača mnenje nasprotnikov laištna, da pride v kratkem času do finančnega poloma. Fašizem je danes tako gospodarsko in finančno organiziral državo, da bo lahko vzdržala gospodarsko ravnotežje. Če znaša dividenda več kakor 6%, mora delničar za ta višji znesek kupiti državne papirje po 5%. Kakor dr. Schlacht v Nemčiji, tako vodi danes vso zunanjo trgovino in vse denarni promet z inozemstvom g. Guarnieri. To gre vse po načrtu gospodarstva. Da bi zmanjšali uporabo bencina, je država uvedla nov davek na bencin. Pisec napoveduje nov ukrep v tem pogledu: vlada bo prepovedala ob sobotah in nedeljah rabiti avtomobile za izlete. Devize si je vlada preskrbelja s tem, da je zaplenila imetje italijanskih državljanov v inozemskih papirjih. Ker je bilo zlato kritje denarja zvisano, bo italijanska narodna banka financirala vojno z Abesinijo s svojo zlato rezervno. Pisec ugotavlja, da se v Rimu zavedajo, da Italija lahko financira samo kratko vojno z Abesinijo. Če bi se pa vojna podaljšala, nadaljuje Raymond Cartier, bodo italijanske finance prišle v krizo. Tega se v Rimu dobro zavedajo, zato pa računajo, da bi se po dobljeni vojni kredit Italije takoj dvignil in finance popravile.

»Mlada Italija stavi vse svoj kapital v to lepo in težko podjetje,« pravi pisec, »zato je prisiljena iti do konca. Kdor zahteva od nje, naj se umakne in pusti svoj plen, zahteva, da živjuje vse svoje upe in dve ali tri milijarde lir, ki bi jih še porabila za prevoz svojih čet v Evropo. Fašizem ne bo v to privolil nikdar.«

Monarhija v Grčiji že 10. oktobra?

Atene, 30. septembra. TG. Tukaj se govori, da bo narodna skupščina, ki se sestane 10. oktobra, proglasila monarhijo z navadno večino in da ne bo čakala plebsicita. Rojalisti hočejo izbrati sedanji mednarodni položaj, v katerem je Grčija navezana na Anglijo, ki podpira kralja, da rešijo zadevo na pospešen način, tembolj, ker so v Solunu venizelisti skupaj s komunisti priredili protimonarhistično manifestacijo.

Amsterdam, 30. septembra. AA. Nizozemski prvak v šahu dr. Maks Euwe je povabil na dvojbo sedanjega prvaka sveta dr. Alješina. Ta je vabilo sprejel. Prvo partijo bosta igrala 3. oktobra v Amsterdamu.

London, 30. sept. AA. Veliki prekoceanski parnik »Normandie« je za pet ur potokel svoji prejšnji hitrostni rekord za vožnjo čez Atlantik.

Razburljiv lov na roparja Košajnc

Streljalo se je kot na fronti. — Košajnc nevarno obstrelil preganjalca.

Maribor, 30. sept.

Danes popoldne se je odigral v Mariboru dogodek, ki je spravil na noge vse mesto. Razburljiv lov za roparjem Francem Košajncem, za katerim se je streljalo kakor na fronti, je nudil mnogo filmskih prizorov, zahteval pa je celo nevarno ranjeno žrtev. Brez dvoma bo ta dogodek še nekaj časa predmet vseh razgovorov.

Franc Košajnc

Je nevaren zločinec, ki je odsedel v Celju 9 letno ječo, ker je ustrelil nekega sodnega paznika. Rodom je iz Gradca, pristojen v Mihalovce pri Ormožu ter je nezakonski sin. Izučil se je za natakarja, pa je že zgodaj zašel na zločinska pota. Pred letom dni je prišel iz ječe ter se naselil pri svoji materi v Pobrežju. Začel je takoj z vplomi in tatvinami ter jih izvrševal tako spretno, da mu niso mogli priti na sled. Šele pred nekaj tedni je policija zvedela, da je on glavni krivec vseh teh vplomov in takrat se je začelo za njim preganjanje, kateremu se je znal vedno spretno umikati. Zdržal se je z nič manj nevarnim pajdašem Paimanom in oba sta na begu pred policijo naprej vršila vplome in tatvine. Tako sta izvršila drzen rop pri Slov. Bistrici, potem so ju zasačili v Studenci, kjer sta pa oba pobegnela orožnikom. Košajnc je na begu parkrat ustrelil ter tako ušel preganjalcem. Medtem se je Košajnc podal v Avstrijo, kjer je izvršil v grški okolici več vplomov. Tudi tam so mu postala tla prevroča ter se je povrnil nazaj v Maribor. Bil je izredno predrzen ter je pisal mariborski policiji nekaj grozljivih pism.

Lov za zločincem

Na nepojasnjen način si je pridobil Košajnc avstrijski potni list na ime Ostachio Anton, ekonom. S tem potnim listom se je z vlakom povrnil v Maribor in se snoči nastanil v nekem tukajšnjem hotelu. Danes popoldne se je mirno sprehajal po mestu. Okrog 2. ure je zagledal na Glavnem trgu svojo ljubico Ljudmilo Kavčičevo, ki je kupovala grozdje. Pristopil je k njej ter jo prosil, naj pride na staro mestno pokopališče, kjer se bosta nekaj pomenila. Nato se je podal po mestnih ulicah na izprehod. Ko je šel po Aleksandrovi cesti, ga je srečal njegov znanec Albin Selic. Ker je vedel, da zasleduje Košajncja policija, je takoj neopazno odhitel za njim po trgu Svobode na Jugoslovanski trg, kjer je stal neki orožnik. Tega je obvestil, orožnik pa je takoj odhitel na Grajski trg po stražnika, ki je poklical še policiste od okrajnega glavarstva. Obenem je bil obveščen telefonično policijski komisariat in v hipu je bil na nogah ves varnostni aparat. Policija in detektivi so pohiteli za zločincem na kolesih. Košajnc je medtem nič hudega sluteč šel po Krekovi ulici proti mestnemu pokopališču, zasledovan od Selica.

Dve nesrečni smrti

Maribor, 30. sept.

Iz Ptujja smo prejeli poročilo o dveh smrtnih nesrečah, ki sta se tam zgodili. Na železniški progi pri Ptujju so našli davi v prvih jutranjih urah strašno razmesarjeno truplo neke ženske. Preiskava je dognala, da je to 43-letna soproga železničarja Amalija Vrdlovec iz Brega. Ali se je zgodila nesreča, ali pa je šla sama v smrt, se ni moglo ugotoviti. Doznanlo se je samo, da je še nekaj let trpela na živčni boleznii in torej ni izključeno, da se je morda v hipni zmedenosti vrgla pod vlak.

Druga smrtna nesreča se je zgodila na cesti v Podlesniku. Okrog 7 je snoči vozil tovorni avto tvrdke Pečnik iz Ptujja proti Podlesniku, nasproti pa se mu je pripeljal na kolesu 24-letni delavec Ignac Pulko iz Krapine. Na nepojasnjen način je avto zadell v kolesarja, ga vrgel na cesto in ga povozil s prvim kolesom. Pri tem mu je kolo zdrobilo lobanjo in je Pulko obležal sredi ceste nezavesten. Sofer je ranjenca takoj naložil na avto in ga odpeljal v ptujsko bolnišnico, kjer pa je kljub takojšnji pomoči umrl.

Predavanje o Makedoniji

Ljubljana, 30. sept.

Danes je na povabilo Muzejskega društva v Ljubljani imel v zbornici dvorani naše univerze predavanje o starih Makedoncih profesor breslavske univerze dr. Kornemann. Dvorano je napolnilo elitno izobraženstvo, otvoril pa je večer rektor univerze dr. Saneč s pozdravnim nagovorom na gospoda predavatelja. Nato je začel g. predavatelj, ki se je predstavil kot zadnji učenec slavnega zgodovinarja Mommsena, s svojim govorom, v katerem je na podlagi spisov kralja Plotomeja (umrl v Aleksandriji 283 pr. Kr.), ki je bil sam Makedonec, očrtal vse karakteristike starih Makedoncev, ki niso bili Grki, vendar pa se danes ne vemo, kako narodnosti stare makedonske zgodovine, pri Filipu in torej še sporna in negotova. Nadalje je opisal značaj Makedoncev, ki jih je bil različen od tih Grkov: bili so mlad narod, poln moči in svežih sil, kmečko robusten v primeri z Grki, pa zelo vztrajen in pošten. Dalje se je zadržal pri najslavnejših osebnostih stare makedonske zgodovine, pri Filipu in Aleksandru Velikem, katerega slavni govor na obotavljajoče se vojake je tudi citiral v Mommsenovem prevodu. Svoje predavanje je zaključil z razmišljanjem, zakaj Balkan ni ustvaril velikega svetovnega imperija kot poznejše Rim. Vprašanje je razložil na ta način, da je makedonska država prišla prehitro na svoj višek ter je bila le bolj plod posameznih oseb, ter se ni mogla počasi razvijati v trdno svetovno gospodstvo kot rimska država. Zato je tudi naglo razpadla. — Predavanje, ki je bilo v nemškem jeziku, so poslušalci z veliko napetostjo spremljali ter je želo mnogo odobravanja.

Drobne vesti

Rio de Janeiro, 30. septembra. AA. Brazilija ima zdaj največji demant na svetu. Težak je 488 karatov in so ga našli v pokrajini Berabi v državi Minasgeraes.

Pariz, 30. septembra. AA. Letos so našli na Francoskem mnogo gob velikega obsega. Največjo je konec tedna našel v Roannu neki poštni uradnik. Goba ima obseg več ko 1 meter in tehta 40 kg! Izročili so jo botaničnemu vrtu v Roannu.

Tunis, 30. septembra. AA. Med predvajanjem filma v nekem tukajšnjem bioskopu se je vzgal film, Ker je bila kabina predvajalca zaprta po predpihi, je ta popolnoma zgorel.

Belfort, 30. septembra. AA. Tu je neki otrok obolel na polimielitisu. V mestu slučajno ni bilo več potrebnega seruma. Neki italjec se je takoj napotil z letalom v Strassbourg in se vrnil pravčasno s serumom tako, da so otroka še rešili.

Na pokopališču ga je na dogovorjenem mestu že čakala Kavčičeva. Prosil jo je, naj mu preskrbi prenočišče, ker se boji, da bi ga izsledila v hotelu policija. Kavčičeva mu je rekla, naj gre k prijatelju v Delavsko ulico. V tem hipu pa je Košajnc že zagledal policijske stražnike, ki so prihajali na pokopališče.

STRELI PADAJO

Bliskovito se je obrnil zločinec ter se podal v beg. Vhod na pokopališče so krili stražniki. Videl je, da prihajajo še vedno novi. Pognal se je med grobove in spomenike ter v hipu imel v vsaki roki pištolo in začel so padati streli. Skrit za spomenike je streljal Košajnc na stražnike in detektive, oni pa nanj. Ker zločinec ni videl drugega izhoda, je planil proti obzidju ter se zavil čez ograjo na igrišče SK Maratona na Livadi ter od tam po Gregorčičevi ulici. Varnostni organi in civilisti so drveli za njim. Košajnc je vdril na dvorišče hiše Gregorčičeve ulice 14 ter skušal skočiti preko plotu v Krekovo ulico, ki je pa bila zastražena. Obrnil se je nazaj skozi vrata na Gregorčičevo ulico, kjer pa sta se že srečala s stražnikom Mozekom, ki ga je skušal zgrabiti, pa se mu je izmuznil. Nekateri preganjalci so skušali zastaviti zločincu pot, pa je dvakrat ustrelil in jih pregnal. Drugi ga je spet dohitel stražnik Mizek. Toda Košajnc mu je spretno podstavil nogo, da je padel. V tem hipu pa je planil na zločina 24 letni sodarski pomočnik Sadek Franc iz Koroške ceste 38 ter ga podrl na tla. Še med padcem je Košajnc obrnil pištolo ter ustrelil preko ramen. Zadel je Sadeka v glavo, da mu je krogla prebila čeljusti in lobanjo nad levim očesom. Še predno pa se je zopet dvignil, ga je Mizek zopet zgrabil, prijeli pa so ga še drugi policisti in v hipu je bil zločinec uklenjen ter so ga nato nesli proti stražnici. Bil je ves krvav, ker se je pri padcu na tla močno pobil na glavi.

4200 DIN IN TRI PIŠTOLE

Na stražnici so Košajncu izpraznili žep. Našli so pri njem potni list, denarnico z 42 stotaki in tri pištole. Dve sta bili skoraj izstreljeni, tretja pa še nabito polna. Prijeli so tudi njegovo prijateljico Kavčičevo ter jo zaprli. Ker je Košajnc močno krvavel, so mislili, da je obstreljen ter so ga z reševalnim vozom prepežali v bolnišnico, kjer pa so zdravniki ugotovili, da ima le lažje poškodbe. Obvezali so ga in ga zopet prepežali nazaj na policijski komisariat, kjer ga je še enkrat pregledal policijski zdravnik dr. Zorjan, nauroznik policijskih agentov dr. Cajkno pa ga je kratko rasišal. Nato so ga prepeljali v policijske zapore, kjer ga strogi stražijo. Jutri ga bo policija izročila sodišču.

ZRTEV RAZBURLJIVEGA LOVA

Sodar Franc Sadek leži v bolnišnici. Po mestu se je razširila vest, da je podlegel poškodbam. Izkazalo pa se je, da je ni res. V bolnišnici so ga takoj rentgenizirali in ugotovili, da možgani niso ranjeni, pač pa je poškodovano česno oko ter je nevarnost, da bo izgubil vid.

Poseben vlak na Dolenjsko

Z ozirom na trgalev na Dolenjskem je pričakovati pri izletniških vlakih izredno veliko frakvenco. Zato bo vozil v nedeljo dne 6. oktobra, poleg izletniškega vlaka, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 6 uri 10 min. na progi Ljubljana gl. kol. Novo mesto še potniški vlak z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 7 uri 20 min. Ravno tako bo vozil v obratni smeri v razbremenitveni izletniški vlak, ki še potniški vlak z odhodom iz Novega mesta ob 18. uri 6 min. in prihodom v Ljubljano gl. kol. ob 20. uri 32 min.

Opozarjamo pa potujoče občinstvo, da ima samo prvi vlak iz Ljubljane glavni kolodvor ob 6 uri 10 min. zvezo na stranske proge in vozi do Karlovca. Drugi vlak, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 7 uri 20 min. pa nima zveze na stranske proge in vozi samo do Novega mesta. Zato se naj poslužujejo potniki za kočevsko in šentlanski progo ter za Stržo Toplice in Belo Krajino preveza vlaka, potniki za progo Ljubljana-Novno mesto pa drugega vlaka.

Pri povratku odhaja prvi vlak iz Novega mesta ob 18 uri 6 min. ter nima zveze iz priključnih stranskih prog. Zato se naj poslužijo tega vlaka samo potniki a proge Novo mesto-Ljubljana. Drugi vlak iz Bele Krajine, odnočno Karlovca, odhaja iz Novega mesta ob 19 uri 30 min. in ima zvezo iz vseh priključnih stranskih prog.

Hmelj

Zalec, 30. septembra.

Danes zopet znatno večji prevzemi in dovoz kakor minulega ponedeljka. Povpraševanje kljub zidovskim praznikom živahno.

Večjo količino prvotnega blaga — ne sicer »Ausstiche« — se je večerj kupilo in prevzelo na domu pri producentih v Dravski dolini po 29,75 dinarjev. Cene sicer neizpremenjene, položaj zelo čvrst.

Zalec, 30. septembra.

Pri sicer nekoliko bolj mirnem, vendar stalnem zanimanju in povpraševanju za vse vrste blaga se nadaljuje z nakupovanjem letošnjega pridelka v glavnem po neizpremenjenih cenah. Tendence je zlasti za res prvotno in tudi v barvi brezhibno blago prav čvrsta, kar so nekateri hmeljarji izkoristili ter pridelali še enkrat prebrali in pri tem prav dobro prišli na svoj račun. Razven za najboljšo blago po 28—30 Din je povpraševanje zlasti tudi za cenejšo tretjotratno blago po 16—20 Din za kg. Razmeroma manj zanimanja pa je za sicer dobro blago, ki pa je vsled nepravilnega ravnanja močno trpel v barvi.

Zalec, 30. septembra.

Z nakupovanjem se mirno nadaljuje po neizpremenjenih cenah za boljše in najboljšo blago po 29—35 Kc., t. j. 52—58 Din za kg. Tudi v Roudnici in Uštku je kupnja zelo mirna in se plačuje za najboljšo blago do 25 Kc., t. j. 45 Din za kg. Za drugotratno in slabše blago ni zanimanja.

Belgrad, 27. septembra. m. Notranji minister dr. Korošec je na podlagi 88 10 in 139 zakona o občinah predpisal uredbo, s katero se spremeni ime občine Ratače v Ratače-Planica.

Rim, 27. septembra. AA. Tu se vrši prvi mednarodni kongres za transfuzijo krvi. Kongresa sodelujejo znanstveniki in zdravniki iz 20 držav.

Varsava, 27. sept. AA. V vzhodnih in južnih krajih Poljske so se v zvezi s prireditelji hude elementarne nesreče. Dve vasi sta popolnoma zgoreli. V mestu Lucku je strela nevarno ožgala 15 ljudi.

Buenos Aires, 27. sept. AA. V predmestju Belgranu se je podrla novo grajena še ne dozidana dvonadstropna hiša. Zasulo je več ko 30 dolavcev. Doslej so potegnili hipod ruševin 5 mrtvih in 5 nevarno ranjenih.

Dr. Maček ne mara demokratov

»Vreme« poroča, da se v kratkem sestanejo načelniki združene opozicije, to je dr. Maček, Davidović in Jovan Jovanović. Sestanek bo v Kuppincu na stanovanju dr. Mačka. Sprito napovedanega sestanka se vesti o spojitvi demokratske in zemljoradniške stranke ne potrjujejo. Vprašanje je bilo zaenkrat odloženo. »Vreme« navaja, da obstoji med dr. Mačkom in bivšimi samostojnimi demokratami, ki tvorijo del seljačko-demokratske koalicije, precejšnje trenje. Dr. Maček ni kaj posebnega navdušen za samostojne demokrate. V tej skupini menda imajo glavno besedo levicariji. ki ne marajo Svetozarja Pribečevića in njegovih prijateljev. Prav tako ne marajo ti Jovana Jovanovića. Oni so tudi ovrzali sestanek načelnikov združene opozicije. Dr. Maček bo po napovedi »Vremena« javno razglasil svoj program, kakor hitro izidejo politični zakoni.

Zakon o korupciji je pripravljen in minister pravde dr. Miskulin bo predložil zakonski načrt ministrskemu svetu že na eni izmed prihodnjih sej.

»Pol« v okolici Šibenika. Policija je odkrila v okolici Šibenika več organizacij »Pola«. Clani organizacije so bili takoj zaslišani in denarno kaznovani. Policija je zaplenila mnogo obtežljivega gradiva.

Osebnosti

Belgrad, 30. septembra. m. V tobačni tovarni v Ljubljani je postavljen za monopolnega kontrolorja 7. pol. skup. Franc Zalar, dosedaj pomožni kontrolor 8. skup. v isti tovarni. Za primarnega zdravilnika v državnih bolnišnicah za duševne bolezni v Ljubljani-Studenec je postavljen v 6. pol. skup. dr. Mihael Kamim doslej asistent iste bolnišnice.

Naša jabolka

Berlin, 30. sept. Naša jabolka so v soboto prodajali v Berlinu po 28 mark, smerederevo grozdje pa po 34 mark za 100 kg. Opozarjajo se naši izvozniki, naj nekaj časa ne pošiljajo grozdja na nemške trge, ker so natrpani z grozdjem iz drugih držav. Za pojasnila se lahko priredite obnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine, telef. hr. 28227 od 10 do 12 in od 16 do 18 ure.

Boljevac, 30. sept. m. Stevilo smrtnih žrtev ob priliki zadnje rudniške nesreče je sedaj naraslo na 19.

Belgrad, 30. sept. m. Jutri bo napredovalo s kraljevim ukazom na predlog vojnega ministra 200 absolviranih gojencev 60. razreda nižje vojne akademije v čin podporočnika. Istotako bodo gojenci 61. razreda napredovali v čin narednika, gojenci 62. razreda pa v čin podnarednika. Po dodelnem šolanju je končalo višjo šolo vojne akademije, in sicer 35. razred, večje število častnikov. Prvi po činu je z odličnim uspehom dokončal to šolo konjeniški poročnik Velimir Stanojević.

Praga, 30. sept. AA. ČTK poroča: Dr. Beneš se je vrnil iz Zeneve in je odpotoval na svoje malo posestvo v Taboru. Tu se je dr. Beneš dogodila neugoda, ki pa je bila brez posledic. Dr. Beneš je v levo roko ugrizel pes. Rano, ki je zelo lahka, so takoj prebrili. Dr. Beneš se bo že jutri vrnil v Prago, kjer prevzame vodstvo zunanjih poslov.

Pariz, 30. septembra. AA. V vasi Lavoier je proslavila starka Elizabeta Gerard svoj 102. rojstni dan. Njen 74 letni sin je župan.

Nad 30.000 mož pri manevrih Kocka je padla

Brčko, 27. septembra.

Začetek manevrov v noči od 27.—28. septembra.

Kakor pester film v barvah je bil današnji dan za časnikarje, ki so prišli na velike manevre v Brčko. Kar 10 zastopnikov naših večjih časopisov zasleduje razvoj vaj, ki po svoji obsežnosti in velikih pripravah obetajo mnogo več, kot smo pričakovali. 27. septembra je sprejel novinarje že zgodaj zjutraj načelnik štaba voditelja manevrov general g. Antič, ki jim je razložil predpostavko vaj. Nad vse prisrčen pa je bil pozdrav voditelja manevrov, generala g. Krstića, ki je povdaril, da so bili časnikarji povabljeni na vaje zato, da objektivno poročajo o vsem. Nič jim ne bo ostalo prikrita in na lastne oči se bodo prepričali, da če kdo zasluži pohvalo, zasluži to prav gotovo naš vojak — prostak.

Ob pol dvanajstih so se pripeljali s posebnim vlakom iz Beograda najvišji predstavniki vojske, ki bodo v Brčkom zasledovali razvoj vaj. Za vojni svet sta prišla generala gosp. Milovanović in gosp. Belić, za ministrstvo vojske in mornarice pomočnik ministra in inspektorji vseh rodov vojske, Francoska majorja g. Lamote in g. Roulot sta se pripeljala skupaj z odličniki in bosta kot naša vojna stažista ves čas sledila poteku vaj. Inozemski poslaniki in vojaški atašeji Francije, Anglije, Italije, Amerike, Avstrije, Čehoslovaške, Poljske in Grčije pa pridejo v nedeljo ter se bodo ustavili v Bjelini.

Vojaštvo gradi novo cesto.

Za sprejem odličnih gostov je bilo menda vse Brčko na nogah. Potem ko je pozdravil odličnike voditelj manevrov, g. general Krstić, je pozdravil goste še župan in drugi predstavniki oblasti. Samo betezni in težko bolni ljudje so ta dan ostali doma. Mnogi, ki je napolnila ulice skozi mesto, se je morala vzeti še od drugod. Brčko samo je premajhno zanj.

Dolgotraine in naporne priprave za vaje gredo h kraju. Severna stran, ki bo prodirala v smeri od Vinkovcev proti Brčkom, je do popoldneva prišla v predpisano ozemlje. Je to cela divizija s tremi pehotnimi polki po 4 bataljone z mitraljezi, kiimi četami, pionirji, bolničarji ter bojno in četno komoro (vozariji). Njej pripadajoči topniški polk s štirimi divizijami ima topove različnih kalibrov kakor tudi protiletalske baterije. Njen konjeniški polk bo, ojačen s kolesarskimi četami, imel nalogo, da ob začetku »severnjakov« prvo prodira naprej, tako da bodo druge čete bolj nemoteno napredovale. Seveda tudi ne manjka zračnih sil. Za opazovanje bojišč in manjših zračnih napade je pripravljena ena zrakoplovna eskadrila in balonska četa. Posebni mesarski in pekovski oddelki bodo skrbeli za kuhinje na vozovih, ki se zalagajo tudi z velikim voznim parkom iz posebnih skladišč.

Konjeniška patrulja.

Južna vojska, ki bo branila ozemlje pred »severnjaki«, bo manjši samostojni odred, ki bo ojačen z vpoklicanimi obvezniki. Obsegal bo 1 pešpolk, približno sestavljen kakor v vojni, topniški polk z dvema divizijama ter eno protiletalsko baterijo, konjeniškim eskadronom in manjšo letalsko eskadrilo. Za prehrano moštva bodo skrbeli posebni pekarski in mesarski oddelki s kuhinjami. Vsega skupaj sodeluje pri vajah nad 30.000 mož, ki spe vsako noč skupaj s svojimi starešinami v taborih pod šotori.

Odpejali smo se na ogled k »severnjakom«, ki so taborili na določenih jim mestih. Mimomalo številne »južne« konjenice in njenih straž, ki so stale kakih 15 km daleč na levem bregu Save, smo nekoliko naprej od vasi Drenovci prišli na »mejo«. 5 km naprej, v bližini vasi Vrbanja, je že taboril konjeniški polk »severnjakov«. Tabora ni bilo videti, le modrikast dim, ki je bil dvigal nad gozdom ob cesti in nekaj straž, je izdajalo, kaj se skriva v gozdu. »Ne biti viden, a vse videti.« je geslo v sodobni vojni. In polk, ki je bil najbližji bodočemu »neprijatelju«, je rešil to sicer težko nalogo kaj lepo. Privezani čb drevje so stali konji v vrstah, eskadron za eskadronom, prav tako v vrsti so bila za njimi zložena sedla in druga oprema. Ob straneh so bili, tudi pod drevjem in razvrščeni po eskadronih, šaroti za moštvo in oficirje. Veselo je plapolal oglaš pod kotli v prevoznih kuhinjah, večerja se je že kuhala. In glej ga zlomka, celo kantiner s svojim vozičkom spremlja polk. Ina pa maksimirane čne: kava stane 1 Din, druge delikatese pa so tud izredno poceni. Vsa oprema, ki jo imajo vojaki, je nova; kar je usnja, je vse tako močno namazano, da je čim bolj voljno. Treba je pač varovati živčka in žival. Ožuljena in odrgnjena bi jezdec in konj težko vzdržala pojede, ki se obetajo. Okrog šatorov so izkopani majhni jarki, da se bo voda mogla odtekat, če bo deževalo. Samo tako ostaneb s slamo pogrnjena tla pod šatorom suha, kar je za počivališče gotovo važnejše, kot streha na glavo. Na drugi strani ob gozdišču tabori na trniščju par sto kolesarjev. Lepo v dveh vrstah voje šatori, za njimi pa raste lep vrtniček: kolo ob kolesu.

Večeri se. Medtem ko trojenta kliče na gorko večerjo, odhajamo proti sever. Ob cesti srečava-

mo tabore pešakov, deloma v gozdiških, deloma na travnikih. Po cesti se ves čas vleče procesija z vrči in posodami. Iz bližnjih vasi donajajo vodo, ki je vsakomur v taboru važnejša kot najokusnejša klobasa. — V vasi Bošnjaci je štab severne divizije; javimo se pri poveljniku severne vojske, generalu g. Stanisavljeviču. Ljubezljivo nam dovoli, da se razgledamo po njegovem delokrogu. Glasovi godbe nas zvabijo na sredo vasi. Izgleda, da je vsa vas pozabila na večerjo. Velika gruča je obkolila vojaško godbo, ki igra kolo. In v krogu v sredi se sučejo v kolu čelade, klobuki in šajkače, prav tako, kakor da bi prišli sosede na — žganje.

Za vasio so velike poljske pekarije. Deset dimnikov gleda iz zemlje, peči same pa so zgrajene v zemlji. Nad njimi se boči, ne več šotor, ampak majhna cirkuška streha. Noč in dan tli žrjavica v pečeh, neprestano mesijo pridne roke testo in v 24. urah je pečenih 20.000 hlebov. Takoj poleg pekarij je pod velikim šotorom skladišče kruha. Kaj pravite, koliko je v dva metra visokem skladu, podobnem veliki in široki piramidi, hlebov. Samo — 15.000. V dveh grtišč, ki sta bila zložena, je čakalo 30.000 hlebov, 30.000 pa jih je že ta dan odšlo praznim želodcem naproti. Pokušili smo ga tudi mi in obujali ob tem spomine na dneve naše kadrovske službe.

V bližini je še naprej proti severu razvrstil topniški polk svoje baterije, in poslednje ustanove, zlasti prevozní park, komore in razna skladišča so mejila že na Vinkovce. Na 40 km dolgem ozemlju v smeri prodiranja je stala severna vojska, ko je padla noč na njene šotore. Bil je to poslednji počitek v »miru«. Še to noč bo izšla zapoved, ki bo spremenila »severnjake« in »južnake« v nasprotnike, jim prinesla trde dneve, polne naporov in žrtv, pa tudi veselja in mogočnega občutka vestno izvršenih dolžnosti. — Skozi noč drvi naš avto mimo straž ob taborih: dal Bog, da nikogar ni prebudila hupa iz lepega sna.

Manevri so se začeli

Brčko, 28. septembra.

Voditelj manevrov general g. Krstić je 27. t. m. ob 8 zvečer dostavil začetno nalogo komandantom severne in južne strani, ki sta v teku noči izdala vse potrebne zapovedi na podlagi sporočene jima predpostavke. Vse čete, ki so bile doslej nevtralne, so dobile svoje naloge, nasprotstvo se je začelo in z njim manevri.

Splošna predpostavka, po kateri sta se morala ravnati oba komandanta, je sledeča: Močnejši deli južne vojske se zbirajo na odseku Doboj—Tešanj—Maglaj—Gračanica, slabši pa v okolici Donje Tuzle. Izvidniški obrambni deli južne vojske so se pod pritiskom »severnjakov« morali umakniti pri Brodu, Smeu in Orašju na desni breg Save. Na levem bregu Save je ostala slabotna konjenica v smeri vasi Otok—Brčko. Glavna sila severnih čet je na otoku Kobaš—Brod—Orašje že dosegla levi breg Save, dočim so slabši deli prodrli do žrte Liman—kota 80—Želj—postaja Vrbanja—vas Vrbanja, tako da jih še okrog 15 km loči od Save.

Komandant »severnjakov« se je odločil, da bo prodiral naprej proti Savi, komandant »južnjakov« pa, da bo po vseh močeh oviral napredovanje »sovržnikov«. Za primer pa, če se bo moral popolnoma umakniti na desni breg Save, bo dal porušiti most čez Savo pri Brčkom, tako da bodo čete z juga imele čns. priti mu na pomoč, dočim »severnjaki« ne bodo mogli čez Savo.

Zgodnja jutranja zora je prinesla novo življenje v tabore po gozdovih in poljih. Sotorska krila so že lepo zložena na nahrbtnikih, in le poveljalna slama, mali jarki okrog nje in izhrojene steze pričajo, da je nočevala na takih mestih vojska, ki se pripravlja na odhod. Ukaz, najvišja sila za vojaka, je potisnil ogromni valjar, ki je doslej ležal mirno v dolžini 40 km južno od Vinkovcev, naprej. Kdo ga bo ustavil?

Ob 8 zjutraj je prvi začel prodirati severni konjeniški polk, ki je kot lahki odred imel nalogo da požene južno konjenico čimprej čez Savo. Patrole so kmalu trčile druga ob drugo, zapokale so puške in zaregljali mitraljezi. Toda sila kola lomi. Južni so se morali umakati, čeprav so uporabili vsak jarek, vsako koruzno polje za zasedo. Saj je bila njihova naloga le ta, da se premoč severnjakov upirajo čim delj in jih zadržujejo, tako da bo mogoče zbrati nove ljudi in sredstva, ki bodo posegla v boj. Kakor mogočna pesem so korakali za prodirajočo konjenico in zavarovani še z lastnimi patrolami (predstražami) pehotni polki, ki so včasih korakali kar v dvojnih kolonah po cesti. Za njimi takoj je vozila bojna komora, nato izvidniške artiljerijske čete, gorska artiljerija in zopet pešaki. Valjar je prišel v zalet.

Okrog 12 se je umaknila južna konjenica, potem ko je napela vse sile, da zaustavi prodirajočo gmoto »severnjakov« čim delj, že 15 km nazaj ter čez most pri Brčkom prešla na desni breg Save. Pionirji so v teku dopoldneva pripravili potrebne mine pod 800 m dolgim železnim mostom pri

Kolesarska patrulja.

Brčkom in to je ob četrt na eno zadnji južni jezdec zdiral čez most, je dimna petarda z velikim pokom naznanila, da bi v tem trenutku zletel most v zrak, če bi bil na enem bregu pravi sovržnik. Obe vojski je v tem trenutku ločila 500 m široka in težko prehodna — Sava.

Južna vojska je seveda storila vse, da ustavi premoč »severnjakov«. Mobiliziranih je bilo zato več tisoč obveznikov v tuzlanskem okraju. Vest o mobilizaciji je zavrhala po vaseh v prvih večernih urah. Kdo se ne bi ustrašil mobilizacije v teh težkih dneh, ko vse kaže, da utegne kmalu izbruhniti nov vojni požar, če drugod ne, pa vsaj v Abesiniji. Kakor mora je leglo na žene in matere, možki pa so se brez oklevanja in brez vpraševanja zakaj in kam, odpravili na pot. Bosi in s torbami na ramah so jo ob junaških povpekah korakali iz vasi. Stareci so z iskrenimi pogledi spremljali odhajajoče sinove in narsikdo je vzdihnil: »Ej, sine, da mi je iti s tobom!« — V nekaj urah so bili obvezniki iz najdalj, nejih vasi že na potu. Mnogi so v noči prehodili 20—30 km, dokler

Ko bi oče moral prati

pralo bi se samo z Radionom

Schichtov **RADION** pere sam

niso prišli do zbirališč. Vojaške oblasti so kar strmele. Takega navdušenega odziva niso pričakovale, še manj pa vestnosti, točnosti in take požrtvovalnosti. Klobuk z glave pred njim, ki je pustil doma stari voz, vpregel najboljšega konja pred novi voz ter se z njim odpeljal z besedami: »Za vojsko je še najboljšje komaj zadosti dobro!«

Ena sama noč je postavila obveznike na določena mesta in vojaške oblasti so morale zaradi nepričakovanega — preneglega — odziva spre-

meniti nekatere ukrepe zaradi odpreme obveznikov. Pa naj kdo reče, da ne živi več v ljudstvu stari duh, ki nam je prinesel svobodo! Živi še vedno, le gniloba, ki plava na površju javnega življenja, nam ga zakriva. Narod je ostal zvest sam sebi, zopet je dokazal, da kadar kliče domovina, odpadejo vse malenkostne razlike v veri in narodnosti. In le tak bo mogel vedno in povsod zdržati na branih domovine, kar tudi jasno dokazujejo sedanji manevri.

Na zborovanju ministra dr. M. Krčka v Šmartnem pod Šmarno goro.

Foto Sočelj

Prosvetni tabor na Prežganjem

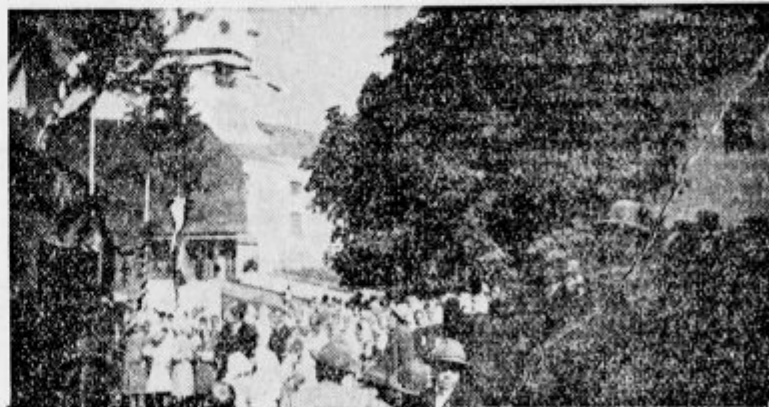

Foto Sočelj

Lepa prežganjska župnija je v nedeljo, dne 29. septembra slavila blagoslovitev prosvetnega in občinskega doma. Majhna hribovska župnija ni hotela zaostajati za nižavskimi župnijami na prosvetnem polju. Prijazno zvonjenje je vabilo na 657 m visok hrib svoje župljane, soobčane in prijatelje prosvete. Ob 10 je bila slovesna sv. maša s cerkvenim govorom, katerega je imel tajnik Prosvetne zveze g. Vinko Zor. V lepem govoru je dokazal, kako je cerkev skozi stoletja pospeševala gospodarsko, socialno in umsko kulturo. Koliko je žrtvovala za znanost in umetnost.

Po sv. maši je otvoril prosvetni tabor pred novim domom župan g. Gale. Njegove besede so bile prisrčen pozdrav vsem občanom, katere je pozdravljaj s prestreljeno roko izza doba režimskih bojev. Kljub preganjanju in trpljenju je dočkal ta veseli dan blagoslovitev prosvetnega doma. Deklica v narodni noši je v lepi vezani besedi pozdravila navzoče. Nato je povzel besedo šmartinski dekan g. Franc Gornik, ki je razložil pomen slovenskega katoliškega izobraževalnega društva. Šolski upravitelj g. Igljič je prinesel pozdrave prosvetnega društva pri Sv. Heleni in pozdrave krščanskega učiteljstva. Mnogi je govor spremljala z burnim odobravanjem in živjo klici na kralja Petra II. in na vladu. Bratski so bili pozdravi zastopnika prosvete iz Hrušice g. Habiča in g. Jelnikarja iz Janč. G. Lebingar je pozdravil v imenu litijske prosvete.

Tajnik Prosvetne zveze g. Vinko Zor je orisal zgodovino in pomen slovenske katoliške prosvete, katero sta z apostolsko vnemo širila Janez Ev. Krek in nadškof dr. A. B. Jeglič. Ker je bil slovenski narod tako prebujen, je takoj sledil dr. J. Ev. Kreku leta 1917, ko je pokazal na naš jug na našo bodočo jugoslovansko državo. Statistične podpise so zbrali člani in članice prosvetnih društev, zato pač ni ta prosveta zaslužila drakoničnega Marušičevega dekreta od 17. februarja 1933, ko je bilo vse prosvetno delo ustavljeno, ker se ni hotelo udejniti za politično dekle režimu. Z nevihto tudi trpeti, ne iskati osebnih koristi.

Nato je sledila blagoslovitev doma po gosp. dekanu Gorniku, medtem pa je množica zapela »Povod Boga«. Domači g. župnik J. Stupica je zaključil prosvetni tabor in se zahvalil zlasti Prosvetni zvezi.

Popoldnška prireditve se je začela ob pol 3 v dvorani z igro, ki je povzela iz delovanja domačega prosvetnega društva ob ustanovitvi, druga slika ob razpustu in tretja slika ob poživitvi. Igro društva lahko dobijo pri Prosvetni zvezi. Lepo ubrano petje je spremljalo igro in prireditve se je zaključila z obnim zborom. Bil je to krasen prosvetni dan.

Ljubljanske vesti:

Franciščanski general v Ljubljani

Ljubljana, 30. sept.

Davi ob 9.37 je dospel v Ljubljano general vsega franciščanskega reda p. Leonard Maria Bello. Prišel je v spremstvu nekaterih jugoslov. in slovenskih franciščanskih dostojanstvenikov. Franciščanski general Bello se je zadnje dni mudil na obisku pri franciščanih v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji, nato je predsedoval franciščanskemu kongresu v Zagrebu. Iz Zagreba je nato obiskal Slovenijo, kjer se bo mudil nekaj dni.

Franciščanskega generala p. Leonarda Bello so na kolodvoru pozdravili zastopniki ljubljanske franciščanske družine. Slovesen sprejem pa je bil v tukajšnji franciščanski cerkvi. Pred vhomom v cerkev je pričakovala generala vsa franciščanska družina, nakar je v cerkvi, polni občinstva, imel kratek nagovor franc. general Bello, v katerem je

pozdravil slovenske vernike ter jim podelil blagoslov sv. očeta in svoj blagoslov.

Franciščanski general p. Bello bo v torek ob 6 zjutraj daroval slovesno službo božjo v franciščanski cerkvi. Pri tej službi božji bo pel cerkveni zbor franciščanske cerkve izključno samo Salterjeve pesmi.

Na prošnjo uredništva »Slovenca« za kratko izjavo, je odvrnil, da je presenečen nad prisrčnim sprejemom med katoliškimi Slovenci, vendar pa bo počakal še nekaj dni, da zbere vtise iz Slovenije, nakar poda našemu listu točno izjavo o svojih vtisih. Franciščanski general p. Bello odide iz Ljubljane obiskat razne franciščanske naselbine v Sloveniji, kakor Kamnik in Brezje. Visokega cerkvenega dostojanstvenika in predstavnika enega najbolj odličnih cerkvenih redov vsi Slovenci prav ljubo pozdravljamo v naši sredini.

Pomočnik bana

prevzel posle

Ljubljana, 30. sept.

Včeraj je v Ljubljano dospel novi pomočnik bana g. dr. Stanko Majcen ter se takoj po prihodu javil g. banu dr. Natlačenju. Danes dopoldne je pomočnik bana prevzel posle ter obiskal vse podrejene mu oddelke.

☉ **Katehetski sestanek.** V sredo ob 5 popoldne bo v posvetovalnici KTD sestanek ljubljanskih katechetov. Na sporedu je predavanje g. kateheta Zaplotnika »O enotni izgovorjavi slovensčine pri verouku«. Poleg tega se pogovor o tekočih zadevah. — Odbor.

☉ **Kongregacija Marije Pomočnice** za gospe pri sv. Jožefu prične danes novo kongregacijsko leto. Shod bo danes točno ob 5 popoldne, in sicer zaradi popravil kapelice, v dvorani nad kapelo. Vabimo k polnoštevilni udeležbi. — Odbor.

☉ **Spominška obklesnica smrti kralja Aleksandra.** Pripravljani odbor naznanja: V petek, dne 27. septembra se je vršila prva seja pripravljalnega odbora za izvedbo komemoracije ob priliki prve obklesnice tragične smrti blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, katere so se udeležili na informativnem sestanku vseh organizacij, dne 23. t. m. izvoljeni predstavniki. Na tej seji se je odbor načrt za izvedbo proslave, ki se bo v kratkem objavil v celoti po časopisu in radiju. Vse priprave so v polnem teku in prepuščene ožjemu eksekutivnemu odboru, ki se je istocasno konstituiral sledeče: Predsednik: dr. Ravnihar Vladimir, predsednik mestne občine Ljubljanske; poslovedski podpredsednik: dr. Cepuder Josip, predsednik Oblastnega odbora Narodne Odrbne, delovodja in tisk. poročevalec: Jankovič Bratislav, predsednik četniškega združenja. Že sedaj se opozarja celokupna javnost, naj sledi objavam v časopisu in radiju, in naj se pripravi, da dostojno počasti spomin našega velikega mučenika. — Ta odbor je izdal poziv vsem društvom, naj Narodni odbrani v Selenburgovi ulici 3-1, do 5. oktobra popoldne sporoče imena treh oficijelnih zastopnikov, številno uniformiranega članstva in število zastav.

☉ **Služkinje!** Drevi ob 9 se pričnejo pevke vaje v Služkinjskem domu. Vabljeni so vse stare pevke in prosimo, da se prijavijo tudi nove.

☉ **Prošnja mestnemu poglavarstvu.** Najemniki mestnih hiš nujno prosimo mestno poglavarstvo kot gospodarja, da nam javnim namene zniža najemnine vsaj od 25 do 30%, ker so se mnogoterim znižali prejemki še več.

Zato prosimo mestno poglavarstvo, da smatra našo prošnjo za nujno in naše najemnine že s 1. oktobrom zniža našim dohodkom primerno. — Najemniki.

☉ **Na III. prosvetnem večeru Salezijanske prosvete na Kodeljevem prihodnji četrtak ob 20.00 imel g. Lojze Demšar D. J., ki namerava v decembru odpotovati v misijone, sklopično predavanje o misijonih v Indiji. Vstopnine ne bo, pobirali se bodo prostovoljni prispevki za povrnitev potnih stroškov g. misijonarja.**

Mariborske vesti:

Župan dr. Juvan

mestnemu uradništvu

Maribor, 30. septembra.

Danes ob četrta na 13. so se zbrali vsi magistratni nameščenci v posvetovalnici mestnega magistrata, kjer jih je sprejel novi župan dr. Juvan ter jih prisrčno pozdravil. V svojem govoru je poudarjal, da prihaja zopet nazaj na vodstvo mestne občine kot star znanec magistratnih nameščenec, katerih delo dobro pozna in ga je vedno znal ceniti. Prav tako poznajo nameščenci njega in zaradi tega bi bilo odveč delati kakse posebne obljube, ker nameščenci vedo, da bo tudi sedaj posvečal vso skrb in pozornost njihovim upravnim težnjam. Pričakuje pa tudi podporo in ljubezen

bezen do dela od njihove strani. Boli ga, da stopa na vodstvo mariborske občine vprav sedaj, ko je nova uredba o znižanju prejemkov mestne uslužbenke tako prizadela, obljublja pa, da bo zastavil vse svoje sile, da nameščenci ostrine te uredbe ne bodo preostro občutili. — Tople besede župana so izzvale pri nameščencih spontano in živahno odobravanje, saj je bilo po dolgem času zopet prvič, da jim je prvi predstavnik mariborskega mesta tako govoril in jim javno priznaval veliko delo, ki ga vršijo v dobrobiti javnosti. V imenu uradništva je pozdravil g. župana magistratni ravnatelj gosp. Rodošek.

Neprijetna dediščina

Maribor, 30. septembra.

Novi ljudje stopajo na čelo mariborskega mesta. Prav za prav niso novinci, videli smo jih že na teh položajih, poznajo jih je mesto kot delavne in sposobne gospodarje, ki so znali varno in mirno voditi občinsko barko tudi v časih težav in stiske. Ljudje, ki so prevzeli po svetovni vojni neprijetno dediščino razvrženih občinskih financ, praznih blagin in splošnega nezaupanja. Takrat se jim je z železno pridnostjo, poštenostjo in samozatajevanjem lastnih interesov posrečilo spraviti občinsko gospodarstvo v red. Kratka leta njihovega delovanja so vtisnila Mariboru nezbrisljiv pečat. Iz provincialnega mesta je zrastle mesto, ki je v državi prednjačilo v vsakem oziru. Potem so se morali umakniti z mest, na katera jih je meščanstvo postavilo kot svoje zaupnike. Ne zaradi nesposobnosti in nedelavnosti, temveč zaradi političnih strasti naših nasprotnikov so se morali umakniti. Na njihovo mesto so prišli drugi, res novinci, ki jih ni postavilo na to odgovornost zaupanje ljudstva, temveč njihova lastna politična ambicija. Ne bomo očitali prejšnji občinski upravi nedelavnosti in nesposobnosti. Vemo, da je bilo tudi dokaj dobre volje, vendar posledice, ki se kažejo povsod in jih vsi vidimo in občutimo, govorijo svoje. Atmosfera nezaupanja se je razširila med meščanstvom. Še nikoli ni bilo toliko protestnih akcij v javnosti, še nikoli toliko javne kritike o delovanju občinske uprave in vodstva, kakor po decembru leta 1931.

Neprijetna dediščina so prevzeli možje, ki so sedaj po treh letih vnovič stopili na čelo mariborskega mesta. Morda se težje in odgovornejšo, kakor prvič, ko so vzeli krmilo občinske politike po vojni v svoje roke. Čela vrsta vprašanj je, ki čaka nujne rešitve, ker se v vseh preteklih treh letih nihče ni znešel, ki bi jih umel pravilno in pravično uravnati. V prvi vrsti bo treba ustvariti ozračje zaupanja med meščanstvom, da bo videlo v občini res svojo potrebno upravo in gospodarsko edinicno, ne pa ustanovo, ki mu nalaga z dneva v dan samo nova bremena in nove dolžnosti. Sama vrsta negativnih postav je v tej dediščini: Mestna podjetja, ki še čakajo dokončne ureditve, ker se še vedno nahajajo samo v zasnutku. Velika bremena, ki so se naložila občini brez stvarne potrebe z nakupi starih ropotarnic, ki praktično niso uporabljive in nikoli ne bodo rentabilne. Nerešeno preče personalno vprašanje, ki je zlasti težko sedaj v zvezi z znižanjem prejemkov, nujno pa zlasti pri Mestnih podjetjih. Vprašanje Mestne hranilnice in njene likvidnosti. In še cela vrsta takih vprašanj, ki jih bo treba v javnosti načeti in obravnavati. Težavna in odgovorna naloga, ki je ne bo lahko reševati. Vendar nam imena mož, ki so prišli na vodstvo občine jamčijo, da se bodo vsa ta vprašanja reševala sedaj drugače, kakor doslej: z večjo voljo, večjo delavnostjo in gotovo tudi večjim uspehom.

☉ **Tajništvo JRZ** za mesto Maribor ima začasno svoje poslovne prostore v hiši podžupana v Loški ulici 10. Tajništvo posluje ob delavnikih od 3 do 5 popoldne. Tam se tudi sprejemajo novi člani JRZ.

☉ **Močan pretres možganov** je dobila v Sv. Kungoti 29 letna Marija Talcer pri padcu z drevesa. Nezavestno so pripeljali v mariborsko bolnišnico. Slična nezgoda je zadela pri obratniku sadja 35 letnega Franca Vuteja iz Selnice, ki si je pri padcu zlomil levo nogo. Oba se zdravita v bolnišnici.

☉ **Tuji v Mariboru.** Septembra je bil v Mariboru 2401 tujec, od tega 859 inozemcev.

☉ **Dnevno zavetišče v Magdalenskem predmestju.** Na dnevnem redu zadnje seje občinskega sveta, ki se ni vršila, je bilo tudi vprašanje dnevnega zavetišča na desnem dravskem bregu. V načrtu je bil nakup hiše z vrtom v Magdalenski ulici, ki je last magistratnega ravnatelja g. Rodoška.

☉ **Obrotniki so proti.** Že nekaj časa se je razmotiralo vprašanje, da bi se Vajeniški dom nastanil v onem traktu nove zgradbe Delavkega azila. Mariborski obrtniki, so pa proti temu, da bi bili vajenci skupaj pod isto streho z brezposelnimi, katerim je Delavski azil pravzaprav namenjen.

☉ **Občinska seja.** Mestni župan dr. Juvan je sklical prvo sejo novega občinskega sveta v četrtek ob 6 v mestno posvetovalnico. Izvršila se bo zaprisega novega župana, podžupana in občinskih svetovalcev. Pol ure nato bo druga seja, na kateri se bo novi občinski svet konstituiral ter se bodo izvolili člani odsekov.

☉ **Cela hiša okradena.** V nedeljo popoldne se je pripetila v Melu velika tatvina. Neznani tat, ki so mu bile razmere v Mayerjevi hiši v Wilsonovi ulici dobro znane, je izrabil priložnost, ko je bilo radi lepega nedeljskega popoldneva v hiši vse prazno, ter je vdrl skozi pritrilno okno v notranjost. Najbolj je okradoval tiskarskega mojstra Franca Kühnla, ki mu je odnesel 4000 Din gotovine. V sosednjem stanovanju je odnesel Greti Bethke tri zlate zapestnice, Luciji Meyer pa 100 Din. Odprl je vse omare in vse predale prebrskal, pustil pa je pri tem poslu nekaj prstnih odtisov, ki jih je našel policijski daktiloskop Grobin.

☉ **Saje gorijo.** Včeraj dopoldne je dimnikar izžgal v Benkovi hiši na vogalu Gosposke ulice in Glavnega trga dimnik. Dim gorečih saj, ki je širil iz dimnika, je povzročil alarm gasilcev, ki so prihiteli z občudovanja vredno naglico kar s tremi brizgalnicami, pa jim k sreči ni bilo treba intervenirati.

☉ **Kopalna sezona še traja.** Skoro poletna opoldanska vročina vabi v dravsko kopališče še vedno veliko kopalcev. Tu in tam si upa še kak posebno korajžen v Dravo, ki je sedaj izredno nizka. V soboto in nedeljo pa je bil znaten obisk tudi v kopališču na Mariborskem otoku, kjer se je solnčilo par sto ljudi. Na otoku imajo srednji bazen napolnejn z vodo, katere toplota je čiste ugodna za kopanje.

☉ **Še je čas, da se abonirate v gledališču!** Pogoji so zelo ugodni in lepih mest je še dokaj na razpolago.

☉ **Putnikovi izleti v oktobru:** Sobota, 5. oktobra, v Gradec, vozna cena Din 75; nedelja, 6. oktobra, na Vrbsko jezero, cena Din 110; nedelja, 13. in ponedeljek, 14. oktobra v Marjino Celje za Din 220, izlet na Semmering, četrtek, 10. oktobra, v Gradec za Din 75; 20. in 23. oktobra na Dunaj za Din 220. — Vse informacije, prijave in nabava vlat pri Putniku v Mariboru ter njegovih podružnicah v Celju, Gor. Radgoni, Dravogradu in v Št. Ilju.

☉ **Drevo se odpre gledališka sezona.** Mariborsko gledališče odpira drevo s predstavo »Bratov Karamazovih« svojo novo sezono. Delo je razdeljeno na 8 slik, ki jih veže lektor. Režiser in inscenator na krožnem odru je J. Kovič. Odmora sta po 3. in 7. sliki. Občinstvo naj zasede svoja mesta nekaj pred 8, ker začne predstavo lektor z uvodom, ki je vsebinske važne. Veljajo bloki. — Druga premiera bo v četrtek, 3. oktobra. Vprijori se Molierova komedija »Tartuffe« v Zupančičevem prevodu.

☉ **Prijet tihotapec.** Pri Dravogradu so prijeli stražniki na meji Vilema Benedikoviča iz Pregrada, ki je tihotapil večjo količino sahara in vžigalnih kamenčkov. Privedli so ga v Maribor, kjer so mu na carinarnici prisodili zaporno kazen.

Kulturni obzornik

Sternenov strop

pri Franciščanih

Že nekaj časa sem se obnavlja notranjščina ljubljanske franciščanske cerkve, ki spada v vrsto ostalih ljubljanskih svetih iz poznobaročne dobe. Ni nam znan načrt obnovitvenih del, ne podjetnik, ki je delo prevzel, kaj šele avtor načrta; zato je naša sodba lahko popolnoma nepristranska.

Franciščanska cerkev se ne odlikuje z arhitekturnim bogastvom stolnice, nunske ali šentpeterske cerkve; izmed ljubljanskih svetih bi ji arhitekturno-estetsko prisodil dokaj podrejeno mesto. Še slabšo usodo pa deli v pogledu svoje notranje okrasitve. Langusov dekor so uživali samo ljudje prejšnjega stoletja, dočim 20. vek od njegovih fresk ni našel drugega kot razpadlino. Ob začetku stolletja je dobil znani Nemec slikar Kastner, ki je tudi šentpetersko cerkev nanovo okrasil, naročilo, da propadli okras popravi. Kastner je naročilo izvršil na ta način, da je Langusova dela kratko in malo prepleskal in obiskovalci cerkve so imeli pred renovacijo priliko na stropu ladje in prezbiterija gledati samo njegovo slikarstvo. Malokdo se je zanimal za te slike nad seboj in je verjel, da ne obstoja noben fotografski posnetek tej kompoziciji. To občutimo sedaj, ko se cerkev vsa obnavlja, kot veliko pomanjkljivost in tudi je pomanjkljivost, če bo Kastnerjev in po njem Langusov dekor brez spomina izginil.

Cerkev pa je bila poslikana, obojstrano okrašena tudi v spodnjem delu, to je na bazali pilastrov, pilastrih in kapiteli, kakor tudi na večnem zidu in sploh na vseh praznih ploskvah. Ta dekor je bil kar se da neokusen; človeka je nehoti spominjal na tapetirane in marmorirane vestibule gledališč. V glavnem je avtor restavratorskega načrta dekor obdržal v njegovi prvotni obliki, česar ni mogoče odobravati. Lahko si mislimo, kako moderno in okusno bi izgledala notranjščina te stavbe, če bi za delo prišel moderen umetnik — saj se

človek za nobeno ceno ne more sprijazniti s temi voščenorumenimi kapiteli, rjavkasto barvo s temi marmorniranimi pilastri in sploh s celim interjerjem, ki izvirja prav za prav še iz časov makarskega stila.

Obnova gole stenske slikarije bi bila en del programa, drugi pa je menda restavracija fresk v cerkvenih kapelah. Tudi večina teh fresk gre, mislim, še v dobro Mateja Langusa restavriral pa jih je Matej Sternen. Če primerjam relief, ki ga ima Jelovškova freska na stropu šentpeterske cerkve, odkar je spodnji del ladje prebeljen, obžalujem, da tudi franciščanski niso dali cerkve prebeliti že radi fresk v kapelah. Restavracijsko delo je videti zelo dobro, vendar pa ni glavno delo v tej cerkvi. Kajti krono vsega obnavljanja pomeni restavracija stropne freske v prezbiteriju in ladji, izmed katerih je zdaj dovršena šele prezbiterijska freska. Tudi to delo izvršuje Matej Sternen.

Freska v svetlišču predstavlja vnebovohod Marijin. Ploskev, ki jo zavzema, je 17 m dolga in 6 m široka, kar je doslej pač ena največjih površin modernega slovenskega slikanja. Končno je freska v luneti nad glavnim oltarjem še Kastnerjeva, ves arhitekturni okvir s figuralnimi medaljoni pa v bistvu Langusov. Ker se je Sternen tu omejil na golo restavriranje, je stropna kompozicija, če pravilno citam Gabrovro poročilo, le idejno dolžnica starejše slike, namreč zgolj v motivu vnebovhoda. V vsem ostalem je po istem pisu in sodeč po stilu dokončane slike, ta res originalno Sternenuovo delo. Pred seboj imamo tedaj novo slovensko monumentalno sliko in človeka je tega dogodka lahko vesel. Monumentalno slikarstvo spada med najlepše vrste slikanja in hvala Bogu nismo za ta del v Ljubljani v zadregi: Stolnica, šentpeter, Sv. Jakob, knjižnica v Semešču, v okolici pa Groblje, Skarčevna, Smarna gora itd. — to so muzeji naše monumentalne freske. Oko današnjega človeka že zopet išče vsepovsod, odhod razlaga, zakaj se veseli tako toplega odziva v dušah naša gotška stenska slika in zakaj mora človek ljubiti tudi novo fresko pri Franciščanih, čeprav se mu ne zdi rešena tako, kakor bi pričakoval.

V bistvu predstavlja poslikana ploskev banjšat svod, ki ni izdatno usločen, vendar pa toliko, da

je treba izdatno upoštevati perspektično skrajšavo odnosno lomljenje in kar je še tega žemeta. Po tej svoji naravi je ploskev kar se da pripravna za mogočno iluzionistično sliko. Po nekaterih detajlih pa se vidi, da si slikar in njegov pomočnik nista bila v zadostni meri svesta perspektivne posebnosti in zlasti ne globinskega pogleda. Tako so naslale nekatere nerazumljive partije na svodu, da omenim samo roko zadnjega, skrajne levega apostola.

Ako sem pravilno razumel slikarjevo misel, je v splošni koncepciji skušal podati prizor, ki se odvija v različnih višinah. Čisto spodaj je skupina žene Dobrote in apostolov, nad njo je pas z Marijo, nad tem pa najvišji pas s sedečim Jezusom. V prostoru je scena tako urejena, da se nahaja prvi pas nad oltarjem, tretji pa ob slavaloku. Ta vertikalni značaj freske posebno močno poudarjajo stoječa žena na stopnišču, Marija z obdajajočimi jo angeli in sedeči Jezus; dejanski imamo tedaj pred seboj v teh treh momen. poslikano ploskev, tovele, podobno oljni sliki, razpeti in prilepljeni na svod. Rad bi, da bi se o vsakem detajlu freske dalo reči, da podpira vertikalno zasnovo slike. Toda se ne da. So stvari, ki jih ž njo ne moreš spraviti v sklad in ki dajejo slutiti, da je hotel slikar vezati s tem principom nekega drugega.

Perspektiva templja in stebrov nad stopniščem nikakor ne ustreza temu redu. Desni angel v pasu sedečega Jezusa sega iz ploskve, vzporedne z banjšatim svodom, v dimenzijo višine odnosno globine. Levo nad Kristusom imamo dva angela kot da ju je zamislil Mantegna na svoji mantovanski balustradi; zasnova sta za t. zv. navpično iluzionistično kompozicijo in ne za toile. Pod njima imamo dve skupini putov, ki imata smisel samo, če smatramo naslikani prostor za podajsek resničnega prezbiterijskega prostora navzgor in v ta podaljšani oziroma nadzidani in nadsliski prostor od strani kukajo ti puti. Tudi trije puti nad desnim ž o omenjenim angelom ni ne gredo skupaj s predstavo freske kot slike, ki je zgolj položena nad svod. Še manj utemeljen je gornji zaključek te slike, ki se nahaja ob slavaloku; če je cela freska zamisljena kot navadna olinata podoba, ves ta za-

ključek nima zmisla, ker pa je tak, je jasno, da je slikar hotel kompozicijo poslikati v smislu iluzionizma, to je: nad resničnim prostorom resničnega prezbiterija se med naslikanim olvirjen odpira drug, višji, nebeski, a seveda zgolj naslikan prostor. O tej nameri slikarja me potrjujejo tudi popolnoma različne velikosti figur, ki pomenijo, da se nekatere nahajajo bližje, to se pravi nižje nad nami, druge pa so od nas bolj oddaljene. Tako je na pr v primeri z Marijo Jezus v oddaljenem prostoru in skrajno majhni puti na robovih so še bolj oddaljeni.

Na freski se tedaj mešata po teh nedvomnih dokazih dva principa in to nje ni v korist. Kakor smo tu videli, napravi ona skladnejši vtis, ako jo pojmuemo kot na strop položeno sliko, dasi je tega značaja radi raznih iluzionističnih ingredientov ne moremo brez pridržka priznati. Prav kot poizkus iluzionistične freske je pa to delo posebej zanimivo in mu dolgujem dokaj lepih ur studija metode starih baročnih freskantov in modernega impresionista. Kljub vsem poizkusom izdelati formo v prostoru, angela v plavanju, figure v raznih plasteh odprtega Kezmosa itd., je delo vendarle zelo ploskovito. To dejstvo, ki označuje Sternenu kot otroka svojega časa in impresionistične forme, radi česar je njegov čopik prikladnejši za restavracijo ploskovite gotške freske, si razlagam poleg vsega drugega na dva načina. Prvic je za iluzionistično prostorno vizijo v Sternenuvi freski premalo one matematične risbe in konstrukcije, ki je conditio sine qua non baročnega perspektivizma in iluzionizma. Po em lahko presodimo, kako daleč smo že dejanski od baroka, da se je ta umetniški kapital docela izgubil. Drugič pa nasprotuje vsa morfologija Sternenuove poteze nastanku iluzionističnega slikanega prostora.

Norma vsakega iluzionista od nekaj je, da vsako formo na čim manjšem in krajšem prostoru zaključni in to če se je v obliki kroga ali kake druge koncentrične sheme. Te oblike so garancija, da na krivih ploskvah svodov ne nastanejo nemile nevšečnosti in da je možno zgraditi iluzionistični prostor, saj je znano, da prvi primeri tega slikanja bazirajo na sistemu vedno manjših krogov — to je na kolobarjih (prim. Dantejevo podobo pekla

Minister dr. Miha Krek med svojimi Bohinjci

Bitnje v Bohinju, 29. septembra.

V soboto, dne 28. septembra se je minister dr. Krek za nekaj ur odtrgal od svoje velike zaposlenosti in pihel med svoje domače v lepi bohinjski mir. Ne daleč od Boh. Bistrice leži, priklonjena v breg, majhna vasica Bitnje, sicer skromna, skrivaj pa le ponosna, da ima najmlajši slovenski minister tam svoj dom.

Bilo je že pozno zvečer, zadnje krave so se leno zibale po cesti od napajališča proti hlevom, po hišah so že gorele luči, ko so postavni bohinjski kmetje nekaj streljajev pred vasjo ustavili avto g. ministra. G. minister, ki se s svojim godom niti najmanj ni ukvarjal, Prosvedno društva ga je prav za prav izvabilo v Bohinj na slavnost svoje 30-letnice, je izstopil in bil z domačini takoj ves domač, ne kakor visok državni uradnik, ki misli, da je najbolj demokratičen, če se poniža kmetu stisniti roko, ampak kakor Bohinjec, ko pride med Bohinjce in povpraša za letino, za zdravje pri živini in pri družini, ki pozna vsakega kmeta, tudi tistega, ki živi svoje na kruhu revno, po duhu pa silno bogato življenje visoko gori pod planino. Kmetje so svojega rojaka prisrčno pozdravili in ga brez posebnih deklaracij, v domačih, iskrenih besedah spomnili, da je jutri Mihaelova nedelja in njegov god, pri tem pa kar niso mogli skriti, da so ponosni nanj. Saj bi bili drugi tudi!

V prijetnem razgovoru se je majhna družba približala domači hiši, kjer so ga domači z velikim

veseljem sprejeli v svojo sredo. Med preprostim okrepčilom so mu pokazali rože, ki so jih otroci prinesli svojemu sorodniku za god, med, s katerim je največji debelar bohinjskega kmeta počastil svojega rojaka, surovo maslo, s katerim so se gospodinje poklonile svojemu sovaščanu — sama knežka vezila, kakor se za Bohinj spodobi.

Medtem pa se je že v trdem mraku pred hišo zbrala družba fantov in vzdignili so pesem, da je veselo odmevalo od temnih bregov. Ko je g. minister stopil na prag, so mu k godu čestitali, g. minister pa je vso čast v lepih besedah odvalil od sebe in jo njim dal — za trpljenje in ponižanje, ki so ga morali prestati za tiste, ki bi jih že prej radi slavili, in za domačo pesem, ki je niso marali pozabiti, čeprav je ta njihova trdna volja po krivici rodila težke posledice. — Nato so fantje še — poleg drugih, za take prilike običajnih pesmi — zapeli: »Oj hišica očetova, kdaj se bova vidla spet,« ki je vsakemu poštenemu Slovencev tako ljuba kakor »hišica očetova«. Kakor narodna molitev se je pesem vzdigovala proti jasnemu nebu, ki se je vse z zvezdami posuto bočilo nad ozko dolino. Z brega je tuhtam butil strel čez šumečo vodo v drugi breg, kakor silen duh naroda, ki se pod svojimi voditelji bije za svoje pravice in vstaja in pada, včasih omahuje, nikdar pa ne omahne, nikdar ne umre.

Tako vezujejo slovenski ministri! —

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravno FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Slavnost katoliške prosvete v Trziču

Trzič, 29. septembra.

Ves Trzič je danes pod vtišom obnavljanja katoliškega prosvetnega dela. »Prosvetno društvo sv. Jožef« je po tennih letih stopilo na plan. Sinoči je zažarel na Počivalnikovi skali v Kamneku in pri cerkvi sv. Jožefa mogoben kres, pročelje »Našega doma« je bilo pa lepo okrašeno in razsvetljeno. Davi je bila po Trziču budnica priznane domače cerkvene godbe in ob 9 je bil v slavnostno okrašen dvorani redni in slavnostni občni zbor. Polna je bila obširna dvorana zborovalcev, navdušenost in veselje je vsem žarelo iz obrazov. Vodil je občni zbor podpredsednik g. Smitek, ki je predlagal pozdravne brzojave predsedniku družstva bivšemu kaplanu g. Zakrajšku, dalje g. ministru dr. Korušcu in našemu ljudskemu banu g. dr. Natlačenju. Po nagovoru g. Smitka je povzel besedo domači župnik g. Vovk, ki je klesal besede, dnevu in slovesnosti primerno. — Izvoljen je bil novi odbor in sprejetih je bilo še nekaj predlogov, kakor je bil občni zbor zaključen. Nato je pa šlo glavnstvo v slovesnem spredvu po mestu na grič sv. Jožefa, kjer je bila sv. maša za umrle člane družstva. Sv. maša s primernim govorom je daroval g. kaplan Fortuna. Spredaj je bil jako velik in v njem je korakalo več ko 40 narodnih noš in posebno veliko moških. Spredaj sta jezila dva konjenika v narodnih nošah. Iz večine hiš so plapolnile zastave in s tem je pokazal skoraj ves Trzič, da obsoja krivico, ki jo je moralo društvo trpeti dobra tri leta.

Ptuj

Policijske vesti. Policija je aretirala 5 mlajših postopačev in vlačugarjev, ker so na surov in nasilen način beračili po Ptuj. Pri aretaciji so se uprli varnostnim organom, tako, da so jih morali vklejane spraviti pod ključ. Vseh pet postopačev so izročili okrajnemu sodišču v Ptuj.

— **Motnje v želodcu in črevesju.** Rečanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoznost, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo »Franz Josefov« grenčice.

Dobro jutro — Lutz
Cenik: Tovarna Lutz-pei. Ljubljana — Šiška

itd.), in da se je celo visoki barok k temu vrnil. Ko sem ure in ure primerjal dela naših baročnih freskantov s Sternenovim, se mi je ta princip kroga razodel kot ključ uspeha baročnih freskantov. Značilno je, da je tudi Jakopičeva slika na Meksiki, ki bo seveda v nekaj letih izginita, tako je solidna, zgrajena na taki umišljeni obliki. Osnovna oblika Sternenove forme (oprosite podvojitev) pa ni krog, temveč iztegnjen pravokotnik, zato ni nič čudnega, če so na freski najbolj markantna mesta peruti angelov: ves sistem barv na stropu vzbuja vtis viharajočih perjav. Ta stvar je pa za iluzijonizem zelo nevarna, ker dejanski ves prostor ubije in iz njega napravi ploskev in gre celo tako daleč, da tudi dejansko usločenost stropa napravi v očesu gledalca za ravnino. Na splošno radi tega lahko rečemo, da so vse forme (peruti, obleke, oblaki itd.) na stropu predolge, treba bi jih bilo namesto tega sto in sokrat pretrgati in v sebi zaključiti, kar bi povzročilo potrebo večje modelacije in končno rezultat — iluzijonističen prostor. Če gremo tu še korak dalje, opazimo tudi, da je na stropu za iluzijonistični efekt preveč luči, izražene v pisanih barvah; posledica tega je dekorativnost barve, ne pa odprti nebeski prostor. Bolj bi bilo treba upoštevati atmosferično perspektivo in senco, ki modelira in njansira in kot posebno poučen primer za to naj navedem, da noben naš baročni freskant ne postavi največje svetlobe na najvišje mesto (kot je Sternen Kristus v gloriiji), temveč v stran, na najvišjem mestu pa stoji skoro vedno nejasni azur neba, v katerem je omenjena svetloba samo plastično in voluminozno nam bližje stojiče telo.

V vsem tem kot rečeno pa vidim le izgubo baročnega kapitala, ki je nastalo brez krivde modernega slikarja. Sternenova freska je prepelna lepih mest, da je ne bi človek iz srca ljubil; posebno kot impresionistični poizkus stare freske mora ona biti zaveda vsakega res sodobnega duha. Najboljša tradicija našega slikarstva tam od Šubičevskih časov živi v njej. Prav za to pa, ker je ta tradicija dana v taki obliki, je naloga Sternenove freske v ladi, da nam poda resnično in pristno moderno fresko v stilu in gledanju impresionista, ki mu Sternen ne bo ušel, ker mu kot otrok te epohe niti ne more.

R. Ložar.

Smrtna nesreča s kolesom

Ljubljana, 30. sept.

O smrtni nesreči znanega ljubljanskega sportnika Staneta Seuniga, ki se je ponesrečil v nedeljo popoldne pri motociklističnih tekmah na Gradu, je poročal »Poned. Slovenec«.

Istega dne pa se je smrtno ponesrečil tudi drugi znani ljubljanski sportnik, namreč II. tajnik Ljubljanske nogometne podzveze, zobotehnik gosp. Ivan Novak.

Novak se je odpeljal v družbi dveh svojih prijateljev, Stanka Logarja in ing. Tavzesa s kolesom proti Turjaku. Vsi trije so zmagali naporno strmino do turjakega gradu, kjer so nekaj časa počivali ter malicali, nato pa se vrnili proti Ljubljani. Vozili so že v mraku, Novak pa se je vozil zadnji. Naenkrat je Novak zavpil: »Na pomoč!« nakar sta se njegova tovariša vrnila proti njemu. Našla sta Novaka nezavestnega ležati na tleh. Novak je bil ranjen na glavi, udaril se je namreč pri padcu ob občestni kamen. Pribitili so še drugi ljudje, ki so Novaka dvignili ter ga prenesli na avto, ki je slučajno vozil mimo. Avto je prepeljal Novaka v bolnišnico, vendar pa je bila zdravniška pomoč brezuspešna ter je davi okoli pol 9 umrl. Ivan Novak je bil rojen 1. 1906. Kot pristen Trnovčan se je mnogo udeleževal v sportu. Sodeloval je pri klubih »Jadranc«, prejšnjem klubu »Krkovo« ter pri klubu »Marac«. Kot zastopnik kluba »Marac« je bil izvoljen tudi v Ljubljansko nogometno podzvezo, kjer je bil 7 let drugi tajnik. Dobremu sportniku ohranimo dober spomin. Naj mu sveti večna luč!

Imetje zažgal in se ustrelil

Maribor, 30. septembra.

Sinoči se je pripetil na Janževi gori 66 pri Selnici ob Dravi pretresljiv dogodek. Okrog pol 10. zvečer so planili proti nebu ognjeni zublji iz gospodarskega poslopja in šupe posestnika Ivana Seršena. Strehi obeh poslopij je zajel plamen istočasno ter je bilo jasno, da jih je nekdo nalašč zažgal. Ko so bili vsi domači in sosedje preplašeni vesled ognja in so skušali gasiti in reševati zdaj to, zdaj ono, so pogrešali domačega gospodarja. 56-letnega Ivana Seršena. Okrog 10. ponoči, pol ure po izbruhu požara, ki je med tem upepelil obe poslopji do tal, pa je odjeknil iz bližnjega gozda nenadoma strel iz puške. Ljudje so domnevali, da je strel v zvezi z odstranitvijo gospodarja Seršena in s požarom ter so naglo odhiteli v gozd, kjer so našli kakih 150 metrov od domačije truplo pogrešanega. Seršen si je pogljal iz dvocevne puške strel v prsi ter obležal pri priči mrtve. Pokojnik se je pred leti priženil na svojo sedanjo domačijo. Poročil je vdovo z dvema, sedaj že odraslim otrokoma. Zakon ni bil srečen. Včeraj so se pri Seršenovih spili. V najhušji jezi je planil Seršen iz hiše ter zažgal gospodarsko poslopje in šupo. Povzročil je s tem škodo nad 10.000 Din. Ko je videl, da objemajo plameni domačijo in ni nobene rešitve, je obupal, vzel puško ter se v bližnjem gozdu ustrelil.

Vlom v pošto v Polhovem Gradcu

Polhov Gradec, 29. sept.

V noči od 28. na 29. sept. je neznan obiskovalec na zelo drzen način prišel v uradne prostore polhovogradske pošte. Zgoditi se je moralo to šele po polnoči, ker je uradništvo ob polnoči bilo še v poslopju, kjer je nastanjen poštni urad. Zločinec je bil zelo previden, in kakor je videti, že precej vajen svojega posla. Skozi podstrešno okno, ki ga je najprej snel in po vrvi oprežno spustil na tla, potem pa se gisto mrežo, ki je zapirala okno proti muham, se je splazil v sobo, ki pa je bila prazna. Vlomil je vrata v kuhinjo, nato pa še pokrov, da je po stopnicah prišel v prillitje. Najprej se je nekoliko pomudil v trgovini, kjer je ukradel aktivko in jo natrpal s tremi štrucami belega kruha, »Zeta« cigaretni, večjimi kosi sira in čokolade. Vse to je moral na begu pustiti na dvorišču, ker ga je splašila služkinja, ki jo je ropot odhajajočega tatu prebudil. — Iz poštnega urada pa je odnesel ročno blagajno, v kateri je bilo 73 Din gotovine, za 2000 Din pa poštnih vrednot. — Danes dopolne so že prišli semkaj policijski organi, ki so vzeli prstne odtise s posameznih predmetov. Oblast je že ukrenila vse potrebno, da čimprej najde storilec in zdi se, da je že na popolnoma zanesljivem sledu.

Našim naročnikom! Položnice

prilagamo v današnji izdaji »Slovenec« za vse poštne naročnike, da se z njo poravnava naročnina za mesec oktober t. l. in morebitni zaostanki iz prejšnje dobe. Prosimo vljudno vse prizadete, da se položnice poslužijo in čim prej mogoče, da ne bo ovire pri dostavljanju lista.

Po teh položnicah p. n. naročniki tudi lahko plačajo naročnino za »Ponedeljski Slovenec«, vendar naj se to vrhu srednjega dela izrečno pripomni.

Pri tej priliki ponovno opozarjamo, da imajo pravico do »Slovenec« smrtneogodne podpore samo oni p. n. naročniki, ki so imeli ob času nesreče naročnino plačano vsaj za tisti mesec, v katerem se je pripetila nezgoda.

Oni p. n. naročniki, ki bi položnice trdnostno ne potrebovali, naj jo shranijo za prihodnje plačilo ali naj pridobe z njo novega naročnika.

Naročnina za dnevnik »Slovenec«

Mesečno	Din 25.—
četrtletno	Din 75.—
polletno	Din 150.—
letno	Din 300.—
Za inozemstvo mesečno	Din 40.—

Nedeljski »Slovenec« stane

Mesečno	Din 8.—
polletno	Din 48.—
letno	Din 96.—
Za inozemstvo mesečno	Din 10.—

★

»Ponedeljski Slovenec«

Tednik »Ponedeljski Slovenec« je dopolnilo dnevnika »Slovenec«, ki ob ponedeljskih ne izhaja. »Ponedeljski Slovenec« prinaša čitateljem v zanimivi obliki nedeljske novice iz domovine in iz inozemstva. Posebno pazljivo zasleduje življenje naših bratov za mejami. Izbrano poročila o vseh panogah domačega in tujega sporta. Za onega, ki hoče biti o vseh dogodkih točno poučen, je nujno potrebno, da si poleg dnevnega »Slovenec«.

»Ponedeljski Slovenec« stane

Mesečno	Din 5.—
polletno	Din 26.—
letno	Din 50.—
Za inozemstvo letno	Din 70.—

Koledar

Torek, 1. oktobra: Remigij, škof: Janez Duki, spoznavalec. Ta mesec se dan skrči od 11 ur 37 za 1 uro 36 min. na 10 ur in 1 min.

Osebnosti

— Upokojen je g. Ignacij Rus, tajnik pri okr. načelnstvu Ljubljana-okolica in ne pomolnik tajnika, kakor smo pomotoma poročali v nedeljskem Slovencev pod osebnimi vestmi na drugi strani.

— Imenovan je za arhivskega uradnika IX. pol. skupine Josip Cimerman, doslej uradniški pripravnik.

Ostale vesti

— Končana preiskava proti morilki matere. Kazenska preiskava proti 20letni Anuliji Vodevici, ki je v začetku septembra ponoči umorila svojo 60letno mater Marijo v Zapotoku pri Turjaku, je končana ter je državni tožilec Vodevici obtožil zločina umora. Proti njej se bo v kratkem vršila obravnava, ki bo tajna.

— M. Bajuk: Teoretična tamburaška šola. Založilna Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, Cena 40 Din. Po naših prosvetnih društvih je dosti tamburaških zborov, ki pa radi pomanjkanja dobrega učbenika ne napredujejo v izgrajenju in s tem izgubljajo veselje. Tamburaška godba, če je slaba, je dvakrat grda. Zato vsi tamburaški zbori prav temeljito potrebujejo, da to Bajukovo šolo dobro predelajo in si s tem ustvarijo trdno podlago za dober in hiter napredek. Bajukova šola vsebuje najprej kratko razlago o osnovnih pojmi glasbene abecede, potem podaja natančen nauk o tamburaških instrumentih, kako se nanje pravilno igra, kako se uglašajo, kako se z njimi ravna itd. Končno sledijo vaje za vsak instrument posebej in za zbor. Slednji pa so natančno in izčrpno naznačeni prijemci za I. in II. bugarijo.

— Perite sami svilene in volnene obleke! Pred nekaj dnevi je ustanovila tvrdka Schicht na Mestnem trgu št. 23 nasproti rotovžu Radion posvetovalnico, v kateri se vršijo brezplačno poskusna pranja ter se dajejo navodila, kako se pere posamezne vrste svile, volne in ostalega perila. Namen te posvetovalnice je, da se gospodinje pouče, kako bodo v bodoče same doma oprale svoje občutljivo perilo. Že takoj prvi dan so pokazale naše Ljubljančanke za to posvetovalnico veliko zanimanje. Vsaka gospodinja, ki si ne upa oprati sama doma svoje svilene obleke, jumperja ali slično, opere lahko te stvari zastoj pod nadzorstvom ženskega osebja v tej posvetovalnici. Tam stoji na razpolago tudi likalnik, tako da si lahko vse te stvari takoj tudi zlika. Zdi se, da se lahko poletne obleke hitro mažejo, bo ta posvetovalnica zelo koristna.

— Oblastveno dovoljena razprodaja manufakturnega blaga pod tovarniško ceno — ugoden nakup za trgovce. Jos. Petkosič — Ljubljana — Stari trg 4.

— Večerni trgovski tečaj v središču Ljubljane priredi Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2/II. Vpisovanje vsak delavnik med uradnimi urami. Začetek pouka 15. oktobra, vsa pojasnila brezplačno. Ker poučujejo samo na tem večernem trgovskem tečaju strokovni profesorji, se tečaj najboljše priporoča.

— Polovična vožnja za poset III. obrtne razstave v Kranju je dovoljena na osnovi odloka generalne direkcije drž. železnice v Beogradu z dne 27. IX. 1935 št. 112.435/35. Znižanje velja za odhod od 28. septembra do 7. oktobra, a za povratek od 29. septembra do 9. oktobra 1935 zaključeno. Opozorjamo na to ugodnost, ki omogoča poset tudi najbolj oddaljenim v naši državi. Zato se poslužite te izredne ugodnosti.

— Na sveto Goro pri Gorici bo zadnje letošnje romanje z avtobusi 7. oktobra. Fotografijo, točen naslov, ime očeta, poklic, rojstne podatke in 125 Din je treba poslati do 1. oktobra na naslov: »Po božjem svetu«, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica.

PROIZVOD: »UNION« ZAGREB.

— S kolom nad žensko. Izredno surov dogodek se je pripetil v petek zvečer v vasi Medvedci, v občini St. Jurij pri Grosupljem. 25letna Marija Kruljeva, hčerka posestnika, je stala v domači sobi, s hrbtno obrnjena proti odprtemu oknu. Mimo je prišel neznan moški, ki je pograbil kol ter z njim sunil deklo v hrbet ter ga močno ranil. Nato je napadalec zbežal. Dekle je moralo v ljubljansko bolnišnico.

— Avtobusni izlet v Opatijo 6. X. priredi Putnik, Ljubljana. Cena Din 165.—. Prijava do 4. X.

Vir zdravja — Petanjska Slatina!

— VEČERNI TRGOVSKI TEČAJ (šestali desetmesečni) za odrasle prične na Kristoflovem učnem zavodu 3. okt. ob pol osmih zvečer. Pouk trgovskih predmetov, stenografije, strojepisja, reklame, jezikov. Solnina za vse obvezne predmete 100.— Din, vpisnina 30.—. Prijave in brezplačne informacije na Domobranski cesti 15.

Celje

— Umrlijost v Celju meseca septembra. Meseca septembra je umrlo v mestu Celju 23 oseb, 22 v bolnišnici in 1 izven bolnišnice.

— Kopaljšča ob Savinji zaprta. Z večerajšnjim dnem so bila zaprta vsa kopaljšča ob Savinji. Zaradi izredno lepega vremena, ki je vladalo ves mesec september, so se kopaljšča zaprla letos mesec dni pozneje kakor lansko leto.

— Smrtna kosa. V bolnišnici je umrla Lenka Marija, 66 let, dnarica z Ljubnega na Ostrožnem št. 10, in 68letni prevzičkar Velenšek Franc. N. v m. p.

— 20 dinarski falzifikati so se pojavili zadnje dni v Celju. Kovanci so zelo slabo izdelani ter so, upogljivi. Pri previdnosti se jih spozna na prvi mah. Opozorjamo prebivalstvo, naj bo previdno pri sprejemanju denarja.

— Kolesarski karambol na Polulah. V nedeljo okrog 7 zvečer je neki kolesar na Polulah podrl na tla 9letnega Celestina Gučka iz Košnice in njegovo mater. Oba sta padla takoj v nezavest. Ko je prišel na mesto nesreče avtomobil rešilne postaje, sta bila oba že pri zavesti. Otroku je dobil težje poškodbe po glavi in so ga prepeljali v celjsko bolnišnico, mati, ki se je pa pri karambolu očitno bolj prestrašila, pa je tudi dobila lažje poškodbe po glavi, a je odšla takoj domov.

— Namesto žganja očetno kisline. 36letna dnarica Podhrški Kati z Zg. Brezna pri Humu ob Sotli je pila po pomoti namesto žganja očetno kisline in so jo morali zaradi tega prepeljati v celjsko bolnišnico.

Naznanila

Ljubljano

1. Kimo Kodoljevo. Danes in jutri ob 20: Bela sestra. Čene globoko žalostno: 1.30, 2.30, 3.30 in 4.30 Din. 1. Likad, klub montanistov v Ljubljani priredi dne 7. decembra po dvestem predsedku zopet svoj tradicionalni »Škok preko kofe«. Naporočajo se vsa društva in ustanove, da na ta dan ne priredijo svojih prireditev.

1. Šentpeterski šahovski klub bo priredil drovi ob 20 v klubovih prostorih gostilne Meuninger na Šentpeterski cesti alumnatke, ki jo bo igral g. Jože Sorli. S to simulirano priredbo želimo spodbuditi našo mladino, da se vključuje v šahovsko igro. Prav tako priredbo želimo spodbuditi prireditev. Prav tako priredbo želimo spodbuditi prireditev. Prav tako priredbo želimo spodbuditi prireditev.

1. Filatelistični klub Ljubljana priredi prijeteljski sestanek danes zvečer v restavraciji »Pri šestici« na Tyrkovi cesti. Vabljeni vsi. — Odbor.

1. Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarič, sv. Jakoba trg 9; mr. Ramon, Miklošičeva c. 20 in mr. Gariš, Moste.

Cerkveni vestnik

Bratovščina sv. Rožnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek 2. oktobra v uradniški cerkvi. Zjutraj ob 5 bo prva sv. maša, ob pol 6 pridiga in ob 8 sv. maša z blagoslovom za žive in mrtve naše bratovščine. Vse častilce sv. Rešnjega Telesa vabimo, da se udeležijo evharistične pobožnosti v uradniški cerkvi.

Katoliško prosvetno društvo za trnovskiško župnijo v Ljubljani začne 1. oktobra ob 8 zvečer z rednimi prosvetnimi večeri. Otvorilno predavanje bo imel g. dr. p. Tomžine Roman, in sicer o evharističnem kongresu. Poleg predavanja bo tudi film in skopitne slike o kongresu. Člani in prijatelji društva vabljeni!

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA. Začetek ob 20

Torek, 1. oktobra: Kralj Edip. Kamešiti gost. Otvorilna predstava sezona 1935-36. Red A.

Sreda, 2. oktobra: Direktor Campa. Premiera. Red Sreča.

Četrtek, 3. oktobra: Mod občaj in jutri. Premiera. Red Četrtek.

Petak, 4. oktobra: Zaprtje.

Sobota, 5. oktobra: Tuje dete. Premiera. Red B.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 1. oktobra ob 20: Bratje Karamzovi. Otvorilna predstava.

Sreda, 2. oktobra: Zaprtje.

Četrtek, 3. oktobra ob 20: Tartuffe. Premiera.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 1. oktobra: 11.30 Soliska ura: Ob 100 letnici Simona Jenka (dr. Rudolf Kolarik); 12.00 V novo življenje (korlačnice na ploščah); 12.45 Vreme, poročila; 13.00 Čas, obvestila; 13.15 Hladna jesen (se priha); 13.40 Vreme, poročila; 14.00 Koncert oporne glasbe; 14.30 Rad. ork.; 14.40 Vojna vrednost prirode (dr. Stanke Gorzalaj); 15.00 Čas, vreme, poročila, sporovi, obvestila; 15.30 Nar. ura: Mesečni polit. pregled (dr. Belgrad); 16.00 Sprehod na Turčijo — s pesmijo in besedo (sodelujejo: dr. Vladimir Rogalje, predavatelj in pesnik Boris Čankar); 16.15 Radijski orkester in plošče; 16.30 Čas, vreme, poročila, sporovi; 16.45 Za glas (plošče); 17.30 Angleske plošče — Konec ob 21.

Drugi programi

Torek, 1. oktobra. — Beograd: 10.00 Radio-album; 12.30 Rad. ork. — Zagreb: 20.15 Klav. koncert, 21.00 Tamburaški zbor 21.15 Plošča glasba — Dunaj: 17.30 Klavirsko glasba 20.00 Zabuvalna glasba 21.10 Godalke kvinteto 21.20 Jam. — Budimpešta: 19.30 Plošče opore 22.35 Čig. glasba — Trst-Milan: 17.30 Hladna glasba 20.45 Iz oper 21.15 Orgelski koncert — Rim-Bar: 17.15 Zabuvalna 21.20.40 Pesna ura 22.00 Komorna glasba — Praga: 19.30 Vojna godba 21.35 Orkestralni in pevski koncert 21.45 Plošče — Brno: 20.15 Slika iz vojaškega življenja —

Ko bo zadonelo povelje: Avanti!

Pri italijanski armadi v Eritreji.

Avanti! ta edina Mussolinijeva besedica bo zadoščala, pa se bo zgenila največja, kar najmodernejše urejena armada po svetovni vojni. Največja bo ta armada, kar jih je kdaj nastopilo v črni Afriki, odšla bo na abesinsko mejo, med divje gorske do 4000 m visoke velikane. Saj se imenuje pokrajina **Donakil** v Abesiniji »Peklenko žrelo sveta«. To je eden izmed najbolj divjih pokrajin na svetu, ki je 70 m nad morjem in je puščava brez vode. Samo dva bela človeka sta bila že tukaj in sta povedala, da je vročina do 70 stopinj in so ondi divjaki **Donakili**, ki še

Egipt ni drugega ko Nil. Na obeh straneh Nila vidiš le dve ozki, zeleni progi, ki je edina obdelana zemlja, sicer na daleč in široko — sama puščava. Zatorej: kdor ima izvirke Nila v oblasti, ima tudi Egipt v rokah. In: Anglija je pač zares v skrbeh radi Abesinije prav radi Modrega Nila, ki nudi izvir. Italijansko-abesinski spor je zaeno hudo vprašanje Anglije in Italije.

V pristanišču Aleksandrije je videti bojne ladje, križarke, rušilec, ladje za letala in minerje. Pravijo, da je 30 angleških vojnih ladij v vodovju krog Aleksandrije. Ladje za letala imajo baže več ko 100 bojnih in

namrdneje ne, ko tu in tam tudi otroci smuknejo med rekrute, se pomešajo mednje in vsrkavajo vase povelja — à gauche — à droite — tudi smrčevki štirih let, ki imajo samo robček krog ledij. In smuknejo spet iz vrste in se hihitajo po cestah in tvorijo svoje rekrute à gauche, à droite... Časih dobiš vojaške oddelke, ki so že popolnoma uniformirani. Za čuda usnja imajo na sebi in eksercirajo v polni opremi in orožju in v trop-skih čeladah.

Kaj se da iz Afrike napraviti.

Abesincem je tako tuja sleherni organizacija, da se človeku, ki stopi med te uboge črne sirote, ki se gnetejo drug na drugega ko klobčič ubogih zvijajočih se črvov, zdi kar brezplodno, da bi mogel kdo iz take zmede napraviti kake vrste, kak red, kako strumnost. Toda poznavalec Afrike se zaveda, da je tem, navidezno neurejenim vrstam čut za ritem kar v krvi. Kaj Afričani zmoroje, je bilo videti tedaj, ko so imeli še Nemei Tanganjiko in so imeli čete, ki so bile tako disciplinirane in izvežbane kakor evropsko vojaštvo. Brez dvoma bodo s potrpljenjem in

vztrajnostjo tudi Abesinci strumni vojaki, čeprav se zdaj dozdeva, da jim je nemogoče ubiti v glavo znanje reda, točnosti, natančnosti.

Višji smotri

Saj je vsa Etiopska tudi prepričana, da bodo njihove na novo izvežbane čete v enem letu — pa bodi, da bo zdaj vojna ali ne. Toda izvežbanost vojaštva Abesincev nima le tega, vojaškega pomena, ki zdaj prevzema vso Abesinijo. Marveč je tu višji, važnejši in pomembnejši smoter: da se bodo Abesinci narodnostno zavedali, da bodo združeni v moči enega samega naroda, da si poedina plemena ne bodo več sovražna, marveč da se bo vsa Abesinija združena oklenila svojega cesarja, ki ima eno samo željo: da postane njegovo ljudstvo zrelo in dostopno — evropski — kulturi!

Mobilizacija

Cesar Hajle Selasjé je že podpisal ukaz o splošni mobilizaciji. Vsi Abesinci, ki so zmožni vojaškega stanu, so se zbrali pri svojih poglavarjih. Najvišji abesinski škof, **Abuna** (Knobleharju so rekli: **Abuna Soliman**), je bil poklican k ministrski seji. Abuna je pa invalid in sicer nikoli ni pri sejah. Vendar mora tud on oddati svoj glas, če je kdaj mobilizacija, kakor je določeno v abesinskih državnih pravilih.

Bobni kličejo! Tretjega dne po koncu deževne dobe je neguš razglasil mobilizacijo. Povelje so izvedli po davnih šegah z bobnanjem, ki se razlega od kraja do kraja ko nekakšen brzojav in že kaj kmalu zve vsa dežela za povelja. Na sliki je prastari vojni boben.

dandanes tako dobivajo ogenj, da drgnejo les ob les in ki slehernega tujca koj napadejo in umorijo.

Na jugu, v Somaliji, stojijo **Grazianove** čete, pred njimi pa je na stotine milj daleč samo nizko goščavje, ki pokriva nizke doline brez vode, **Ogadena**, kjer se neguševo vojščaki zbirajo, da bodo branili **Harrar**. Ti, od vsega sveta oddaljeni kraji, kar mrgoliijo samih vojščakov: 200.000 zarjavelih vojakov v kaki-uniformah in temnih ščitnikih spričo sonca in v čeladah zoper žgočo vročino. To vojaštvo je opremljeno z vsem modernim orožjem; tu so najmodernejše mrtvaške raglje, urni tanki, oklopni avtomobili, radio-naprave v avtih, metaleci ognja, artilerija plina in topov, na stotine bombnih in lovskih letal in ročnih granat in boječe žice.

Pota na mejo so kar živa neskončnega sprevoda: tu je na tisoče avtomobilov v oblakih prahu, je polno municije. Kraj potov se vijejo na kilometre dolge kače samih otovorjenih mul, ki jih poganjajo prepoteni poganjaci s palicami. Mule so nakupili po vsej Evropi in jih s tovorom opremljene poslali 3500 km daleč. Mimo izrednih težkoč, ki jih bodo morali prestajati laške čete, bo pa še jako težavno preskrbovati vojaštvo z živili in drugimi predmeti. Skoraj vse, karkoli potrebuje danes moderna armada, je bilo treba 4500 km daleč pripeljati skozi Sueški prekop. Vse te množine blaga je bilo treba izkrcati in razložiti v **Massani**, ki je najbolj vroče mesto na svetu, ki ima zdaj v senci 47 stopinj vročine in kjer morejo napol goli težaki delati radi vročine le v samem jutru in pozno na večer pri luči. Nato so morali vse tovore spraviti na strmine do 2500 m in na daljavo 65 km (zračne črte) po eni edini železnici in edini cesti. Čete, municijo, živino, pšenico, riž, makarone, olje, zmrzlo meso, sadje, vino, celo senó, barake, petrolej, bencin — vse to so morali spraviti po tej ozki poti ko skozi vrat steklenice. Iste razmere so v **Mogadišu** (it. Somalija). Večkrat je do 35 ladij v **Massani**, kjer neprestano dela 1500 mož. V 10 urah so razložili z ladij 4000 mož z vso opremo.

Druge stotine delavcev delajo **nova pota** proti Abesiniji. Neznanska je ta organizacija, ki jo vodita **De Bono** in **Graziani** brez prestanka. Dalje je treba izvrtati 62 vodnjakov, da bo rešeno **vprašanje pitne vode** in izvedba 100 km stratiških cest in lazaretov. Za zdravje jemljejo čete kinin.

Na poletu 1200 milj ob **Mila** navzgor na poti v **Asmaro** moreš natančno videti, kaj pomeni italijansko-abesinski spor za Anglijo in Egipt. Videti moreš, da je Nil-Egipt, in

bombnih letal. Razen tega pošilja Anglija razložena letala v Egipt. Druga letala prihajajo preko Grčije. Vrsta hiš ob mestu je najeta, da bodo ondi piloti spravili svoja letala. Na letališču v **Kairi** je 60 angleških bojnih letal.

Ena, dve, tri, štiri, pet, šest, sedem...

Abesinija se vežba

Vsa Etiopska (Abesinija) eksercira in kmalu bodo vsi ti goreči novaki prav imenitni vojaki. Seveda ni nič kaj po vojaško slišati, ko kak vojak pozdravi častnika in trči s petami skupaj, — pa ničesar ne sliši! Ker so namreč vsi ti vojaki bosí. Le kak stržmojster-konjenik ima nekakšno obuvajo na nogah, pri čemer pa gledajo prsti ven.

Neenotna šola.

Moški in mladeniči, ki jim po vsej deželi ubijajo v glavo vojaško znanje, takoj na besedo ubogajo. Povelja pa niso prav nič enaka. Ker — ta podčastnik se je izučil v belgijski vojašnici, oni v švedski, tretji v — nemški. — Tudi takih učencikov je dosti, ki samo »dišijo« po Nemeih: ti so prišli iz bivše nemške afriške kolonije — **Tanganjika**. Vnema bosih črnih novakov in njih dobra volja, da bi vse dobro in prav izvedli, se podvoji če zaslišijo poleg sebe sklapljanje fotografskih aparatov. Torej se vzravnaajo, trpotajo z bosimi nogami in se delajo še bolj divje, kot so že. In »à gauche« (levo!) in »à droite« (desno!) zadonita spodvojeno silo.

Vprašanje o tanku

To je pa vprašanje, ki ga bodo bržkone morali rešiti čarovniki... Zakaj, v Abesiniji ne morejo korakati na en—dva, en—dva, — mareč na: en, dva, tri, štiri, pet, šest, sedem! Čeprav jim ob koncu ostane ena noga v zraku, pa jo kar mirno postavijo na tla brez štetja. Tuje je tem ljudem, da bi obstali ob določenem številu in vsi naenkrat. Povsod opaziš, kako »gulijo« rekrute, tudi na cestah in ulicah, tudi po travnikih, celó na pokopališčih. Zdi se, da imajo četo, ki je do dna izvežbana in člani te čete so zmeraj pomešani med novaki, da jih sunejo ali butnejo v hrbet, če ta ali oni le ne ve, kaj je ena, dve, — sedem. Tako pride slednjič le v vse glave tisti vojaški duh in tista vojaška strumnost, ki jo mora dobiti tudi Abesinec.

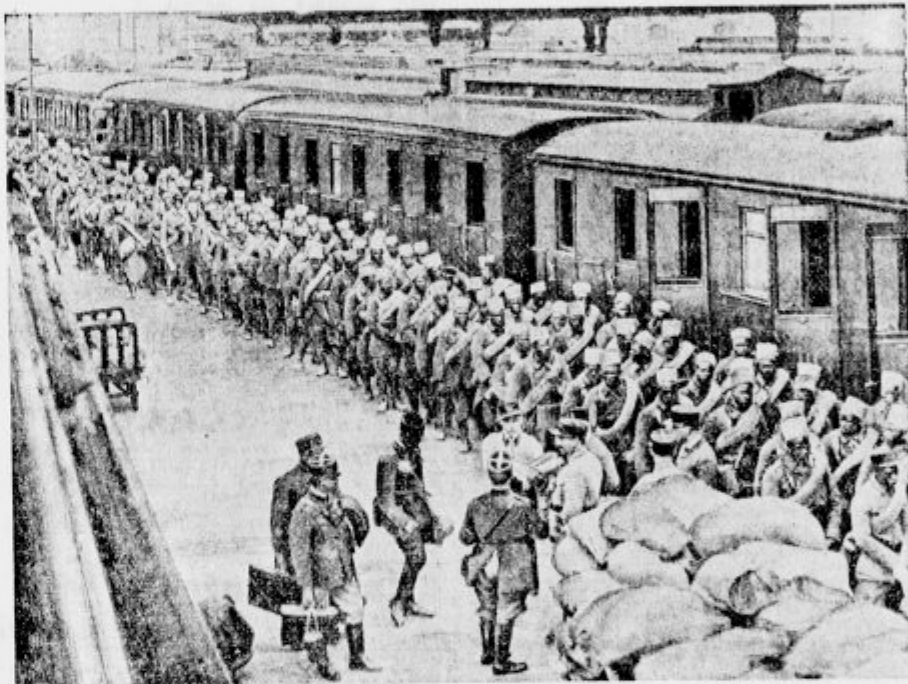
Tudi otroci...

Etiopci so tako močno zaverovani v vojaško organizacijo, da se podčastniki niti ne

Stavbarstvo v Abesiniji

Ker bomo o Afriki skoraj več vedeli ko o bivši Kranjski, je prav, če povemo še nekaj besed o abesinskem stavbarstvu. Spočetka, ko se je Abesinija začela obračati po »belem svetu«, so zidali le državna poslopja in upravne palače. Kakih pet let pa so Abesinci tudi na stanovanjske hiše pozorni. Za hiše uporabljajo zdaj večinoma jeklo, ker se hočejo zavarovati spričo viharjev, hudih ur, zasipanja s peskom in nesreče požarov. Kjerkoli postavljajo po mestih nove jeklene in kamenite hiše, ki naj stoje v vrstah, jih postavijo tako, da je pročelje obrnjeno na vzhod. Odondod prihajajo hladnejši vetrovi, ki vejejo nad morjem in pihajo v abesinska

naselja. Na jugu pa so le peščene puščave in na severu le vroče, nezdavne sape. Večkrat privihrajo peščeni vrtinci in zasipajo pokrajine. — Število onih kamnitih in jeklenih stavb, ki so jih postavili v abesinskih mestih do 1. oktobra 1934 je 14.328. Od teh pa je le 6900 stanovanjskih hiš, vse druge so upravne, industrijske in skladiščne stavbe. A do leta 1937 je v načrtu še 12.000 modernih hiš, ki bi bile dvonadstropne; polovica teh bi bilo v **Addis-Abebi** in **Sidarju**. V deželo so poklicali turške stavbenike, ki bodo s pomočjo angleških, francoskih in ameriških tovarisev dosegli svoj načrt, — če — ne bo posegla vmes vojna zmeda.

Tudi Francija pošilja ojačenja. V francoskem vojnem pristanišču **Toulouse** se je vkrcala močnejša četa domačinov-vojakov, ki pojde za ojačenje čet v francosko Somalijo.

Iz pragozda Jabani

Opoldne smo počivali ob neki reki. Čiko si je prizadeval z ognjem. Jozé pa je odšel v gozd na lov. Šel sem na breg, se usedel na kamen ter si prižgal pipo. Komaj pet metrov je bila reka široka, nasprotni breg pa se je skrival za gostim, v vodo segajočim vejevjem. Zazdelo se mi je, ko da sem z druge strani zaslišal človeške glasove. Pa nič nisem videl, nič se ni ganilo. Tih in mrtev je bil pragozd, kot vedno pod opoldanskim solncem. Iznenada pa je nekaj zafrčalo nad vodo ter padlo na tla tik mene. Pobral sem. Puščica, izstreljena iz mehurjaste puške, zastrupljena kot vse indijanske puščice v tej vrazji krajini. Takoj sem se pomaknil za bližnje drevo ter zapiskal na piščal — znaneč svojim ljudem, da smo v nevarnosti. Čiko, ki je bil blizu, je takoj prišel. Pozorno si je ogledal puščico. »Jabani« je dejal. Po strelici je spoznal indijansko plemo, kamor je sodil strelec. Nato pa so se razmaknile visoke

veje tam na drugi strani. Indijanski čoln s petimi veslači je odrinil ter namerjal čez vodo. Tako daleč pa Indijancev ne smemo pustiti. Jabani so srditi lovci na glave in celo kanibali. Njihove puščice, majhne, iz trdega lesa, pa lepo rezljane, so zastrupljene s kurarom — strasen strup **Gvajanov**. Najmanjša praska, gotova smrt. Proti kuraru ni pomoči. Iz samokresa sem ustrelil proti rdečkožcem. Vseh pet je kriče strmoglavilo v vodo ter naglo odplavalo na bližnji breg, nato pa so izginili med vejevjem. Čoln so pa pustili na vodi, malo bolj doli ga bodo že prestregli.

Jozé je med tem prinesel dve opici. Nakar smo pohiteli. Po peturni hoji smo se na večer ustavili v majhni naselbini **Santa Kruc** na **Kasikvaru**, trudni, lačni, raztrgani, ranjeni in mrzlica se nas je lotevala. Sklenili smo, da ostanemo tamkaj nekaj dni, da si opomremo, preden odrinemo dalje na jug.

Pogled na industrijske naprave v **Klajpedé**

Jugoslovanska družina pred tekmo. Poljska : Jugoslavija dne 8. septembra v **Varšavi**.

Kreditna inflacija v Italiji

Zmanjšanje podlage, povečanje posojil in obtoka bankovcev

Prejeli smo najnovejši izkaz italijanske emisije banke, ki kaže, da se je v dobi od 10. do 20. septembra zlata podlaga zmanjšala od 4.562,94 na 4.334,04 milijard lir, nadalje valutni sklad in drž. boni od 432,05 na 417,9 milijard lir, posojila pa od 2.303,4 na 2.630,3 milijard lir. Med pasivi se je obtoč bankovcev povečal od 14.234,6 na 14.917,16 milijard lir. Naložbe a vista so narasle od 375,14 na 455,2, depoziti v tok. računu pa so se zmanjšali od 462,1 na 459,7 milijard lir.

Iz tega izkaza je razvidno nadaljnje zmanjšanje zlata podlage italijanske valute, pa tudi naraščanje posojil bank, v zvezi s čimer je obtoč bankovcev dosegel skoro 15 milijard lir, kar je rekordna višina, ki že dolgo ni bila zabeležena.

Da podamo sliko gibanja v izkazih italijanske emisije banke za daljši čas, navajamo nekaj podatkov iz zadnjih mesečnih izkazov Italijanske banke v milijard lir:

	31. V.	30. VI.	31. VII.	31. VIII.	20. IX.
1.	5.829,2	5.589,2	5.237,6	4.704,5	4.334,0
2.	54,4	295,3	362,2	438,1	427,9
3.	3.409,0	3.449,2	3.528,3	3.950,8	4.419,6
4.	1.425,1	2.111,5	1.899,9	2.189,3	2.630,3
5.	12.877,5	13.028,6	13.856,2	14.094,2	14.917,2
6.	487,2	407,5	452,4	377,2	455,2
7.	496,7	409,6	477,0	493,4	459,7

(1. zlato, 2. valute, 3. menice, 4. lombard, 5. bankovci, 6. vloge a v., 7. tek rač.)

Ta pregled nam kaže zmanjšanje italijanske zlata podlage, ki je bila le deloma kompenzirana s povečanjem valutnih rezerv. Od približno 5,8 milijard lir je v dobi treh mesecev padel zlati sklad na 4,3 milijarde lir, kar je razumljivo, ker mora Italija velik del potrebnega uvoza sirovin in drugega materiala plačati v zlatu.

Na drugi strani pa pada v oči veliko povečanje posojil bank tako na lenice kot na vrednostne papirje. To pomeni, da je razširjenost kredita v Italiji v polnem teku in da ga niso mogla ustaviti zvišanja diskonta. V dobi od konca maja pa do 20. septembra so se menična posojila povečala za približno 800 milijard lir, lombardna posojila pa za 700 milijard, skupno torej za 1.500 milijard lir, kar je prišlo tudi do izraza v povečanju obtoč bankovcev v tej dobi za nad 1000 milijard lir. Naložbe gospodarstva pri banki so ostale v glavnem na isti višini.

K tem podatkom je še pripomniti, da je na koncu leta 1934 zmanjšal italijanski zlati sklad 5811, valutni pa 72 milijard lir, obtoč bankovcev se je gibal nad 13 milijard (točno je znašal 13.145 milijard lir). Najvišje stanje je dosegel obtoč bankovcev v Italiji leta 1925, s 21.450 milijard lir (na koncu leta).

Narodna banka daje v tem kliringu posojila do 60% vrednosti po 5%, nadalje vrši odkup v omejeni višini z odbitkom 3—12%.

V italijanskem kliringu je saldo narasel od 128,4 na 137,6 milijard. Din. zadnje izvršeno izplačilo ima št. 74.389 (74.247) z dne 19. julija (18. julija) in se je tako čakalna doba podaljšala od 62 na 68 dni.

Kmetijsko-obrtna razstava v Pljuju. Kakor smo že poročali, imamo v Pljuju kmetijsko-obrtno razstavo, ki jo je g. ban dr. Marko Natlačen otvoril na svečan način v soboto 28. t. m. ob udeležbi velike množice ljudstva ter ob navzočnosti predstavnikov oblasti in raznih društev ter korporacij. Razstava je bila že prvi dan prav dobro obiskana. Razporeditev in vsebina razstave je izvrstno izvedena in moramo razstavnemu odboru za njegov trud in poštrevnost le čestitati. Razen Društvenega doma, kjer so nahajali glavni del razstave, moramo omeniti tudi lovsko razstavo v Narodnem domu, razstavo mizarstev izdelkov v poslopiju Glasbene matice, razstavo perutnine in zajcev ter razstavo konjske in goveje živine na mestnem sejmišču, kjer so razstavili kmetje iz vsega pljuškega okraja svojo prvovrstno živino nad 200 glav. V soboto, na dan otvoritve, je bilo predvajanje lovskih in prirodnih filmov na Cvetkovem trgu ob veliki udeležbi. V nedeljo 29. t. m. so imeli obrtniki svoj prijateljski sestanek v Narodnem domu, nato so si ogledali razstavo, mestni muzej ter ostale pljuške znamenitosti. Ob 10 pa je bilo predavanje s filmom o gozdarstvu v mestnem gledališču. V ponedeljek dne 30. se je vršilo predavanje o pletarstvu v Narodnem domu. V torek 1. oktobra ob 10, pa bo predavanje o zdravju na deželi v mestnem gledališču. V sredo 2. oktobra ob 10, pa sledi predavanje o poljedelstvu istotako v mestnem gledališču. V četrtek 3. oktobra ob 9, bo sestanek gostilničarjev in vinskih trgovcev, nakar sledijo izleti v Haloze in Slovenske gorice. V petek 4. oktobra sestanek sadjarjev in sadnih trgovcev v Narodnem domu ob 19. uri. Zatem sledi predavanje o sadjarstvu. Popoldne ogled vzornih sadovnjakov. V soboto 5. oktobra sestanek čebelarjev ob 9, v Narodnem domu, kjer se vrši predavanje o čebelnih kužnih boleznih. V nedeljo 6. oktobra ob 10, predavanje o vinarstvu v mestnem gledališču. Ob 11. koncert na razstavišču. Ob 18. pa zaključek razstave. Razstavni prostori so odprti dnevno od 8. do 18. Razpored razstave: Razstava kmetijskih izdelkov sadja in grozdja. Temu oddelku je posvečena posebna pažnja. V kleti se predstavijo naše Gornje Srednje in Spodnje Haloze s svojimi izvrstnimi vini, katerih krono nosi naš znameniti »Zavrčan« s svojim »Gorenjčanom« in »Turškovičanom«. Ormoški okoliš je zastopan s slavnim »Jeruzalemcem«. Ostale prostore v Društvenem domu izpolnjujejo obrt, industrija in trgovina. Posebni oddelki nam prikazuje zdravstvo na deželi, naše denarništvo nam prikazuje ogromno delo, ki ga je v zadnjih 10 letih izvršilo v našem okraju. Veterinarski oddelki prikazuje, kaj moramo vedeti o zdravstvu domačih živali in njen pravilni negi. Tudi čebelarstvo prispeva po svoji moči

govor, prešerne misli jih napravljajo predrzne, ne boje se povodnega moža, ki preži v šivčevem grabnu, niti nagajive krnice, da jim zvrtni čoln in ga potegne na blatno dno.

Anžol obuja spomine in obrača misli med prijetnim priznavanjem. Tudi on je nekoč čolnaril, mlad in krepek; zvešto je pomagal očetu na lehi in vodi, kjer je vedno po strani toliko prislužil, da so shajali. To so bila leta! Prevažal je po Ljubljani čolno z bevkših ledine v Podpeč, mrvno in sladko deteljo z bistrskih senožeti za vrhniške voznike, ki so jih zmagovali logaški klanci. Z belega mahu je vozil v Ljubljano ajdo, ki so jo kupovali Posavci. To so bili časi na Barju! Za vsak udarec z veslom je dobil poštni belci in požirek sladke izanske silovke. Delo ni bilo piškavo, čolnarji so uživali poseben ugled. Tako so se vrstile vožnje v megli in soncu, od prvih suševih dni, ko je pokal led po rakihtih in močavah ter so se odpravili žerjavji preko Krina, do pozne jeseni, ko se je začel lov na jezeriških, kjer so se zbirale in pasle race ter druga vodna perjad.

Starec zve oložno za lastovičimi družinami, ki sedajo na pokopališki zid; tam zorita bezeg in leševje, smrt ždi na razkopanih grobiščih, sleherni bilka in drnčljika sta zapisani njej. Tudi Anžol ve za njo, saj počiva v senci njenega mrtvaškega plašča njegova Mreta, ki se je trudila z njim vse življenje. Ta drobna Mreta! Anžol se slori milo, ko se spomni, kako je vasaal pri njej kraj Podpeč. Saj so bili tudi včasih neudržni in neugnani, toda staršev niso zametavali! Tudi pretantali so jih kdaj, se opravičuje stari pred samim seboj, ko se spomni nekake večere pred petdesetimi leti. Bilo je med šumnimi mašami. Kdo bi mogel spati, ko se prašajo zlati gostoljubki in križijo hudoourniki na pogorelih. Gorčevski fantje pojo, maglica se kradle s cesarskega maha, na šotariji jezila zelena

k razstavi. Čeravno so letos čebelarji valed neugodne letine močno prizadeti. Dosednji obisk razstave je zelo zadovoljiv in tudi obiskovalci se v splošnem zelo laskavo izražajo o okusnem sporedu razstave in o razstavljenih predmetih.

Borzo

Dne. 30. septembra.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Bruslja in Curia, narasli so Amsterdam, Praga in Trst, popustili so pa London, Newyork in Pariz.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling ostal na ljubljanski borzi neizpremenjen na 8,58—8,08, dočim je v Zagrebu narasel na 8,57—8,07, v Belgradu pa je popustil na 8,50—8,60. Grški boni so notirali v Zagrebu 31,65—32,35, v Belgradu pa 32,15—32,85. Angleški funt je v Zagrebu popustil na 232,615—234,215, v Belgradu pa na 234 blago. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 5,63 bl., v Belgradu pa 5,70 blago.

Ljubljana, Amsterdam 2963,86—2978,46, Berlin 1756,08—1769,95, Bruselj 739,90—744,96, Curih 1424,22—1431,29, London 214,91—216,97, Newyork 4347,51—4383,82, Pariz 288,70—290,23, Praga 181,19—182,30, Trst 357,10—360,18.

Celotni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 706,041 Din.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20,27, London 15,105, Newyork 307,625, Bruselj 51,975, Milan 25,09, Madrid 42, Amsterdam 208,15, Berlin 123,80, Dunaj 57,60, Stockholm 77,875, Oslo 75,875, Kopenhagen 67,425, Praga 12,73, Varšava 57,90, Atene 2,90, Carigrad 2,45, Bukarešta 2,50, Helsingfors 6,67, Buenos-Aires 0,8375.

Vrednostni papirji

Slaba tendenca za državne papirje je prevladovala tudi danes in so vsi tečaji več ali manj popustili. Promet je bil izredno slab.

Ljubljana, 7% invest. pos. 78,79, agrarji 44—46, vojna škoda promptna 357—359, begl. obvez. 62—63, 8% Bler. pos. 79—81, 7% Bler. pos. 68—71, 7% pos. DHB 74—76, 7% stab. pos. 80 bl.

Zagreb. Državni papirji, 7% invest. pos. 75—79, vojna škoda promptna 357—358 (357), 10., 11., 12. 356—359, begl. obvez. 60,50—62,50, 8% Bler. pos. 80,50 bl., 7% Bler. pos. 70,50 bl., 7% stab. pos. 78,81. — Delnice. Priv. agrarna banka 227—229, Trboveljska 100 den., Isis 40 bl., Osj. slad. tov. 120 den.

Belgrad. Drž. papirji, 7% invest. pos. 81 zaklj., agrarji 46,50 bl., vojna škoda promptna 359—360 (360), begl. obvez. 64,75—65 (65,75), 7% Bler. pos. 70 bl., 7% stab. pos. 80,50—81 (81). — Delnice. Priv. agrarna banka 229,50—231.

Žitni trg

Novi Sad. Koruza: bč. in srem, 94—96, ban. 92—94. Vse ostalo neizpr. Židnava neizpr. Promet srednji.

Sport

Balkanske igre v Carigradu

Gledalec prvih dveh dni balkanskih iger v Carigradu nam je poslal o tekmovalstvu sledeče poročilo:

100 m: Oba predteka in finale na 100 m so tekači absolvirali s pravim viharjem in hrbet. — Pri predtekih je bilo po 4—5 nepravilnih startov, pri finalu pa kar 6. — Starter (ki je bil Madžar) ni opominal nikogar, pač pa je pustil tekače v boj šele po popolnoma uspelem in regularnem startu. — Krivda za neuspele starte leži predvsem na tekmovalcih, ki so bili zelo nervozni, kar je popolnoma razumljivo. — Naš Bauer je odpravljal popolnoma in bolj kakor kjeroli do sedaj. — Če so njegovi časi na domačih tleh (10,7), ki jih je letos že večkrat dosegel, regularni, bi moral pri takem vetru teči vsaj 10,6, če ne boljše! — 11 sekund je pod takimi okoliščinami za njega in za nas — neuspeh. — Mazzi je v predteku izpadel, ker je imel premočne sotekmovalec. — Kovačič, če bi bil zdrav in v formi, kakor spomladi, bi pri takem vetru sigurno tekel pod 10,6, veter je bil pri finalu 100 m tako močan, da je nosil atletem sprinterice po igrišču, kakor da bi bile suho listje. — Rezultat: 1. Frangoulis (G) 10,6, 4. Bauer 11 sek.

Disk. hel. stil: Sylas je s predposlednjim metom dosegel prvo mesto; naša dr. Narančič in Kleut sta metala dobro. — Rezultat: 1. Sylas 41,89, 2. dr. Narančič 39,79, 3. Kleut 39,41.

Met kopja: Naš Snejola je bil tretji. — Če ne bi metal v stran in če bi imel bolj povezan zalet, skratka boljše tehnika, bi bil sigurno prvi. — Brez

dvoma pa ga čaka v meju kopja lepa bodočnost. Marjan je odpovedal. — Le on met se mu je posrečil (52 m), vsi drugi so bili okrog 49 m. — Nikolič ali Markušič, pa tudi Kleut oziroma Kovačič bi se boljše plasirali. — Naša zveza bi morala v bodoče boljše proučiti moč pojedincev in njih rutino, ker morebitni trenotni uspeh ne nudi še dovolj garancije, da bo naše barve dotični uspešno zastopali. — Metalo se je v smeri vetra. — Rezultat: 1. Karakas (T) 59,20, 3. Snejola (J) 57,20, 6. Marjan (J) 52.

Tek 5000 m: Bručan je sijajno zmagal. — Glavna borba se je vodila med njim in Rumunom Dinu Cristev, katerega se je otrešel v predzadnjem krogu; Kangler, ki je bil peti, je tekel dobro v svoji običajni formi. — Rezultat: 1. Bručan (J) 16 minut, 5. Kangler (J).

Tek 800 m: Nikhazji, ki je bil drugi, je tekel dobro, vendar je bil Georgacopoulos (G) v finisu močnejši. Goršek je bil četrti 2—3 m za Lapusanom (2,02). — Bil je prehlajen ter nedisponiran, pa tudi Adamitis ga je med tekom nepravilno oviral. — Zvedeli bi radi, zakaj ni zveza upoštevala poslednji rezultat Zorge A. z 2,02 ena desetina; prepričan sem, da je Zorge sposoben preteči to prago v času 2 minute.

Skok v višino: Mikš je kljub blesuri skakal zelo dobro in ima sijajno višino. Če bi bil zdrav, bi sigurno preskočil 1,85 m. — Mor, ki je bil tretji, je imel smolo, ker je latio pri višini 1,80 dvakrat z roko podrl. — Zlat Martin radi boleznj ni mogel nastopiti, sicer bi zaslužil sigurno prvo in drugo mesto. — Rezultat: 1. Mikš 1,75, 3. Mor 1,75.

Stafeta 4x100 m: Bausčak kot prvi v našem moštvu je tekel dobro in je bil v vodstvu; preda Hofferju z malim uspehom. V začetku ga prehitel Rumun, toda v finisu je Hoffer močnejši in preda Stefanoviču z 10 m prednosti. Stefanovič je predolgo čakal in zelo slabo prevzel palico, vendar drži razdaljo do finisa, kjer pa omaga in preda Nikhaziju le s 3 metri prednosti. Grk Mantikas po 150 m prehitel Nikhazija in kot prvi reže cilj. — Stefanovič je bil najdaljši mož v štafeti in je tekel svojih 100 m v času 33,7 — 53,8. — Zorge A., ki teče to prago sedaj v času okrog 52 sekund, bi bil gotovo boljši in — štafeto bi dobili! Stara pesem so pa zopet štatične predaje, ki se nikoli ne ujemajo: to je tudi popolnoma razumljivo, ker se vedno poslednji dan ključne atlete skupaj iz vseh koncev države in je vsak skupni trening štafetnih moštev nemogoč. Le pogledimo Grke, kako so se pripravili in kako mi! Kdo je temu kriv? Vsi smo radevedni na našo štafeto 4x100 m! — Rezultat: 1. Grčija 3,28 šest desetink, 2. Jugoslavija 3,29.

Disk: Zmagal je, kakor se je pričakovalo, Sylas, ki pa je šele v predzadnjem metu prišel pred naše — ravno tako Veyss (T). Dr. Narančič je bil tretji in Kleut peti. — Rezultat: 1. Sylas 48,81, 3. dr. Narančič 43,58, 5. Kleut 41,75.

Tek 200 m: V splošnem ista slika kakor na 100 m; velika nervoza in več neuspešnih startov. Mazzi je izpadel v predteku radi močne kankurence. V finalu od naših samo Bauer. Zelo močan veter je zopet ponajel tekmovalcem od dobrih časov. Bauer do 130 m drži višino z ostalimi tekmovalci, nato pa naglo popušča in reže cilj kot peti. Ta točka bi bila Kovačičeva brezdomna zmaga; da veš »Fonzi« kako te pogrešamo! Rezultat: 1. Fraugudis 22,2, 5. Bauer 23,1.

(Nadaljevanje sledi.)

Moto-klub Hirijski opozarja celokupno članstvo, da se korporativno udeležijo pogrebu št. Staneta Šeuniga, ki bo v torek, dne 1. oktobra ob 4 popoldne. Sestanek ob 10.4 pred kavarno Evropo.

Jugoslovanska zavarovalna banka

Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split

„SLAVIJA“

v Ljubljani

Gosposka ulica 12.

Telefon št. 2176-2276

Na jezerišču

Šmarne maše med sončnicami, šmarne maše v barških razorih, med zlaticami in nerodnih zakotljah in strniščih ajdo kar zmleti Milost božja in zadovoljstvo v sreči, pospravljenjo žitno blago v suhih kašah, potešene sanje in upanje, poživiljena ljubexen za rdečimi zastori. To so poslednji avgustovi dnevi, ko se poslavlja poletno sonce brez sušne prigravice in vročega vetra; njegovi žarki so postali mehki in prijetni, tiho, malce oložno peem se ponavlja, vedno milejša, vedno bolj prosea, večer za večerom, ko se sklonejo božje zarje za polhograskimi gromadami. Pastirski ognji so že bolj pogosti, hlad veje od jezerišč in mokrih solišč... Ko se spoeno jasne noči, letijo čez Barje svetilne, zlate in drobne; žareče drobtine se neprestano zatirnjajo in tajinstveno pregorevajo za Menišijo. Potem se vnamejo ognjene solze sv. Lovrenea in polze po mehkem oblilju polnočnih nebes. Meseč kopni ustran Smrekoveca in išče rimsko cesto.

Stari Anžol se je dvignil z grška nad ajdovo leho. Malo je pogledal za čebelami, da se zamoti in počasi žale misli, ki sta mu jih povzročila nehvaležnost otroka. Zazrl se je med oblake, ki so hiteli obračati lea k soncu. Ko tako razmišlja, opazi z brdskostjo, da brzijo lastovce prav nemirno in nizko nad jaski; njihovi beli živočki se ljubko blestikajo v mirni vodni gladini, poslednji utrinki poltelja jih opominjajo k odhodu. Na Zalostni gori so udarili zvonovi, oznanili sobotni popoldan in pripravljali ljudstvo na šmarni nedeljski shod. Z Ljubljane je prinesel veter raztrgan odmev glasov. Grogarjevi čolnarški hlapi so se napili pri Margu. Sedaj vriskajo in čopotajo z vesli in dro-

govil, prešerne misli jih napravljajo predrzne, ne boje se povodnega moža, ki preži v šivčevem grabnu, niti nagajive krnice, da jim zvrtni čoln in ga potegne na blatno dno.

Anžol obuja spomine in obrača misli med prijetnim priznavanjem. Tudi on je nekoč čolnaril, mlad in krepek; zvešto je pomagal očetu na lehi in vodi, kjer je vedno po strani toliko prislužil, da so shajali. To so bila leta! Prevažal je po Ljubljani čolno z bevkših ledine v Podpeč, mrvno in sladko deteljo z bistrskih senožeti za vrhniške voznike, ki so jih zmagovali logaški klanci. Z belega mahu je vozil v Ljubljano ajdo, ki so jo kupovali Posavci. To so bili časi na Barju! Za vsak udarec z veslom je dobil poštni belci in požirek sladke izanske silovke. Delo ni bilo piškavo, čolnarji so uživali poseben ugled. Tako so se vrstile vožnje v megli in soncu, od prvih suševih dni, ko je pokal led po rakihtih in močavah ter so se odpravili žerjavji preko Krina, do pozne jeseni, ko se je začel lov na jezeriških, kjer so se zbirale in pasle race ter druga vodna perjad.

Starec zve oložno za lastovičimi družinami, ki sedajo na pokopališki zid; tam zorita bezeg in leševje, smrt ždi na razkopanih grobiščih, sleherni bilka in drnčljika sta zapisani njej. Tudi Anžol ve za njo, saj počiva v senci njenega mrtvaškega plašča njegova Mreta, ki se je trudila z njim vse življenje. Ta drobna Mreta! Anžol se slori milo, ko se spomni, kako je vasaal pri njej kraj Podpeč. Saj so bili tudi včasih neudržni in neugnani, toda staršev niso zametavali! Tudi pretantali so jih kdaj, se opravičuje stari pred samim seboj, ko se spomni nekake večere pred petdesetimi leti. Bilo je med šumnimi mašami. Kdo bi mogel spati, ko se prašajo zlati gostoljubki in križijo hudoourniki na pogorelih. Gorčevski fantje pojo, maglica se kradle s cesarskega maha, na šotariji jezila zelena

plamenčki, hudč je razgrnil začarano rjuho in suši zlatnike. Tisti večer ni mogel spati, fantovska volja ga je dvigala z ležišča. Očeta je prekanil, da gre nastavljal mreže k račim mlakam. Toda odšel je na Ljubljano in pripravil čoln. Malo je počakal, da so se zgostile zvezde in razbistril šmarjni križ. Oblil je z vodo razrusene teravnice in razrahljal stremenice, da bi plul čim bolj neslišno. Vrhniški čolnarji so se vrnili že za dne iz Ljubljane; popolnoma neopazen se bo odpeljal v Podpeč k detelju. Previdno je odrinil čoln in ga naravnal nizdol; reka je skrivnostno zasumljala, valčki so pljusknili in poželjivo obilili boke čolna. Prestropana riba se je poglajala iz vode in nerodno zapodotala nazaj. Zvezda se je zatrla in v žarečem metu spolzela nekam za Trebovnik. Urno je potiskal čoln, val za valom, dokler se ni približal zaželenemu mestu in zavesal k bregu. Čoln je pripel na rogovinasto koračo in ga zavaroval za zaočniki s ključki. Ozrl se je okoli, nič se ni ganilo; zvezde so gorele mirno in tiho, nočna narava je enakomerna in pritaženo dila. Včasih je votlo zahrstelo v kamnolomu pod Sv. Ano; na Zalostni gori je odabila enajsta ura, pred polnočjo se mora vrniti, da se odpoji, ker bo rano vozil romarje na goro... In potem so minili trenutki ljubezni in obetov. Rosa je kapala z brez, mesece se je nenadoma znašel vrh Sobotnika in oblil Barje z mlečno srebrnino. Polnočni glasovi so se začeli buditi, bele senice so vstajale iz jam pod Sv. Jožefom. Mreta ga je ljubše odpravila od okenea in mu svarače svetlovala, naj bo previden. Toda on se je čutil junakega, da bi virgel vsakega nasprotnika na stržen. Skokoma se je vrnil k vodi.

Se enkrat se je ozrl na vas, v kateri je utripala njegova ljubexen. Tam v svetlem somraku je bilo skrito okence, le nočni vetrč je našel ono toplo mesto, kjer je slonela Mreta. Se se je oziral

nazaj, ko je začutil, da ne drsi čoln tako voljno kakor sicer! Pogledal je po dnu in zapazil svetlo liso. Voda? Kaj se je zelenec motovil okoli čolna, ali se je nabralo samo zlato? Vzmernirjen je pogled, valovi so se bleščali v jarkih mesečini kakor srebrni povitki, polnočna tišina je ležala povsod, pod vrhami, po vaseh, med zvezdami. Le voda v čolnu je votlo žmurkljala in polagoma naraščala. Zamahe so začele popuščati, čoln je zaplesal na krnici. Anžola je obšla vročina, skušal je dotipati razpoko in jo zamašiti. Toda predivasto mašlo je vedno bolj odstopalo. Nevoljen je zavesal v leševje in potegnil čoln na trdino. Tedaj je za leševjem zasumelo, neznanec se je spustil za melec v dir in se zlohotno hehtel. Tako! Nekdo ga je bil opazil in mu med vasovanjem navrtal čoln, da bi se sredi vožnje potopil. Toda zamahe so preje popustile. Za silo je zadela luknja s trebežen, tako da se je neopazeno vrnil pred svetim domov. Drugo jutro je peljal romarje na goro in dobil od Mrete šmarni odpustek, s katerim se je postavil pred fanti, tudi pred onim, ki mu je hotel pokvariti vasovanje...

Tako je bilo nekoč. Danes je ta neprilika pozabljena! Mreta spi v grobu, nebeški škrački ji oznanjajo večno pomlad. Pozneje je zvedel tudi za onega negodnega, ki mu je navrtal čoln; odšel je v liške šume, kjer se je prehladil, in domu končno shiral.

Ostal je samo še on, stari med šmarnimi mašami, ves sključen in siv. Dlani so uvele in onemogle, žulji so se polušili, ravna ramena zlezla v dve gubi, noge mu letijo kakor Clfu, ki je z jeshom prebrental pol Krana in Menišije. Nemo zre čez svetle senožeti, za katerimi se gube klici čolnarjev. On ne čuti sonca, komaj da čuje zvonjenje na Zalostni gori, komaj da sluti prihajajočo jesen in hlad.

(Daje sledi.)

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovenjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinjska vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

„Slovenčeva“ podružnica Ljubljana, Tyrševa cesta (palača Poštni dom)

sprejema vsakovrstna naročila, tičoča se „Slovenca“, in daje tozadevne informacije

Službe iščejo

Mlad fant
vaje vsega dela — išče službo. Naslov v upravi „Slovenca“ pod št. 12069. (a)

Sigurno potrebujete
mladega prodajalca manufakturnega ali specerista, skromnega in vsestransko uporabnega. Dobite ga pod »Procvit trgovine 500« 12136, uprava »Slovenca«. (a)

Želim službo
gospodinje. Sem srednjih let, samska, vajena gospodinjstva in kuhe. Sprejemam službo tudi na deželi. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Hvaležna« št. 12135. (a)

Službo dade

Dekla
vajena oskrbovanja praištev in vseh poljskih del, dobi službo v graščini Pogonik pri Litiji. (b)

Sprejememo hlapca
poštenega, zanesljivega — za poljska dela in k živini. Graščina Pogonik pri Litiji. (b)

Pouk

Gospodične
sprejme šivilja v dnevni in večerni pouk v sva-nju lastne garderobe. Na-slov v upravi »Slovenca« pod št. 12067. (u)

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana. Krekov trg 10

Posojilo 120.000 Din
rabim proti vknjižbi na prvo mesto lepe enonad-stropne vile. Vrednost hi-še najmanj še enkrat to-liko. Plačam ugodne ob-resti. Ponudbe upravi »Slo-venca« pod »Vila«. (d)

Stanovanja

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje
takoj oddam. Prule, Cim-permanova 3. (c)

Sobo s kuhinjo
oddamo. Orlova ulica 7. (s)

Štirisobno stanovanje
z vsemi pritliklinami in komfortom, v centru Ljubljane, oddamo z novem-brom. Vprašati upravo »Slovenca« pod »Udobno« št. 12086. (c)

Enosobno stanovanje
s kuhinjo oddamo za me-se november. Vprašati v Vošnjakovu ulici št. 4, pri hišnici. (c)

Enosobno stanovanje
novo, prijetno, kompletno, soba parketirana itd. oddamo solidni stranki. Zglasiti se je pri hišniku Sv. Petra cesta 79. (c)

Dijaki

Dijakinjo
ne izpod 15 let, sprejme fina rodbina na stanova-nje s hrano. — Vprašati: Dvořakova ulica 6, I. nad-stropje. (D)

Glasba

Več novih harmonijev
zaradi preselitve naprodaj od 1800 Din. Naslov pove uprava »Slovenca«. (g)

Muzika

prodaja klavirje, harmo-nije, violine kitare, stru-ne in vse glasbne po-treščine. — Popravila in ugaševanja glasbila strokovnaško in najceneje izposojevalnica klavirjev

Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 4

CITAJTE IN ŠIRITE
»SLOVENCA«

Posvetva

Nova hiša

dvostanovanjska, solučna lega, voda in elektrika, po ugodni ceni naprodaj. Tudi za hranilne knjižice Mestne hranilnice. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12140. (p)

Razno

Gostilna »Ljubljana«
v Šibeniku (na obali). Iz-borna slovenska kuhinja, prvovrstna vina, sobe za tužce, cene zmerne. Pri-poročata se Franja in An-drej Žuljan. (r)

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajal-aj motorja bi znebil se rad, brez kupcev ti mnogo prižene Slovenčev najmanjši in-serat

Hubertus plašči
nepremočljivi — otroški 165 Din, za odrasle 250 Din, v vseh barvah, pri Preskerju, Sv. Petra c. 14.

Kmetovalci
sejte jeseni
zimsko grahorico
za svežo krmo, košnja že sredi majnika.

Dobli se pri tvrdki
Fran Pogačnik
d. z o. z.,
Ljubljana, Tyrševa c. 33
v javnih skladiščih.

Nogavice, rokavice
in pletenice Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najlepše tvrdki Karl Prelog, Ljubljana, Židov-ska ulica in Stari trg. (l)

Železne postelje
zložljive, otroške, angle-ške in žične vložke nudi solidno Novak, Koroska c. 8, Vetrinjska c. 7. (l)

Jabolka
namizna, vseh vrst, vagon-ske dobave — kupuje po najvišji ceni Franc Renier — Podčetrtak. (k)

Ia kostanj (maroni)
kg 4 Din — la orehi kg 6 Din — vreče po 50 kg razpošilja franko vsaka postaja G. Drechsler, Tuzla. (b)

Šivalni stroj
pogrešljiv, ki je priprav-ljen tudi za šitkanje in štepanje, poceni naprodaj. Nova trgovina, Tyrševa št. 36. (l)

Harmoniko
kromatično zamenjam za moško dvokolo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12134. (l)

Za vsakogar

je mali REMINGTON portabla pisalni stroj, v več modelih. To so praktični stroji po zelo zmernih cenah. Ugodna odplačila po originalnih nezvišanih cenah pri Remingtonovem reprezentantu:

Dragočinu Grünberger - Ljubljana
Gajeva 6-I. nadstropje. — Telefon 3419

Enoletni tečaj za otroške negovalke

v Domu materinskega udruženja prične 1. novembra 1935.

Najnižja šolska izobrazba za sprejem v tečaj so 4 razredi osnovne šole. — Kandidatkinje ne smejo biti mlajše od 18 in ne starejše od 28 let.

Prošnje za sprejem v tečaj naj se pošljejo pravilno taksirane in z vsemi potrebnimi dokumenti najkasneje do 20. oktobra t. l. Domu materinskega udruženja, Beograd, Kralja Mi-lutina 62.

Vsa natančnejša pojasnila se dobe ustmeno ali pismeno v Domu materinskega udruženja.

Zahvala

Podpisana se tem potom javno zahvaljujem gosp. profesorju dr. Zalokarju in njegovemu asistentu g. dr. Lunačku, kakor tudi vsem ostalim gg. zdravnikom, ki so se s tako ljubeznijo zavzeli zame in izvršili težko operacijo, ki se je popolnoma posrečila, z največjo skrbjo in pazljivostjo. Prav tako se pristočno zahvaljujem č. a. Klavdini, ki mi je v svojo angelsko dobroto in ljubeznivostjo ves čas stala ob strani. Iskrena hvala vsem!

Mokronog, dne 29. septembra 1935.

Anica Kostanišek

„TRIGLAV“ industrija perila in oblek - Ljubljana

Lastnik J. OLUP
Za jesen in zimo, ako želite sebe in svojo družino dobro, poceni in toplo obleči, pri-dite in se prepričajte v poslovnih prostorih:
Stari trg 2 - - Pod Trančo 1
Kolodvorska ulica 8

Obleka in perilo se izvršuje po najnižjih cenah tudi po meri in po najnovejši modi. Trgovci znaten popust

Tudiv naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«. »Doma-luba« in »Bogoluba«. naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne
Telefonska številka 3030

Brez posebnega obvestila.

Bridka usoda nam je iztrgala iz naše srede ljubljenega brata, strica in svaka, gospoda

Staneta Seuniga

trgovca

dne 29. t. m., v 30. letu starosti.

Na zadnji poti ga spremimo v torek, dne 1. oktobra 1935 ob štirih popoldne iz hiše žalosti Tyrševa cesta št. 15 na pokopališče k Sv. Križu, kjer ga položimo v rodinski grobnici k večnemu počitku.

Prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 30. septembra 1935.

Vera por. Ulepič, Jože, Marjan, Vital, sestra in bratje; Rado Ulepič, svaki: Nives, Tjaša, nečakinji — ter vse ostalo sorodstvo.

Tinčkove in Tončkove prigode

142.

Zaupanja vredna družba.

Prvi ljudozdravnik je planil na splav v polni bojni opre-mi, kakor da gre sovražnikom sekati glave in ne zdraviti majhnega bolnega dečka. V levici je vihrel dolg, ostro nabrušen nož, v desnici pa dolgo palico, s katere je bingljala popotna cula, napolnjena z vsakojakimi zdravniškimi pripomočki.

Tonček, ki je tako nestrpno in goreče čakal zdravnika, se je ob pogledu na oboroženega možakarja kaj hitro ohladil. Za-stokal je:

»Ojej, ojej, meni se vse tako zdi, da bo ubogi Tinček prišel z dežja, pod kap! Primožek, ali naj res pustiva tega divjaka pred bolnika?«

»Seveda,« je pokimal Primožek. »Saj nama drugega ne kaže. Klicala sva zdravnika — zdaj so tu! Pa si pomagaj, če si moreš.«

Rekši je Primožek z vpludno kretnjo povabil ljudozdrskega zdravnika, naj vstopi.

Medtem, ko je prvi zdravnik dostojanstveno prestopil prag kolibe, so se pred splavom razvrstili še drugi zdravniki-črnuhi.

Ta pisana, čudovito našemarijena družba Tončku pač ni mogla zbu-diti zaupanja. Mnogo bolj so bili podobni pustnim šemam kakor pa zdravnikom.

»No, v lepo družino sva zašla!« si je mislil Tonček in milijon mravljincev mu je zagomazelo po hrbtu.

Tragično je umrl včeraj moj dolgoletni, zvesti in marljivi sodelavec-zobotehnik, gospod

IVAN NOVAK

Pogreb se bo vršil v sredo, dne 2. septembra ob 17 izpred mrtvaške veže javne bolnišnice na tukajšnje pokopališče.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1935.

DR. SREČKO PUHER

Tvrdba Artenjak & Schosteritsch naznanja tužno vest, da je nje soustanovitelj in šef, gospod

Ljudevit Schosteritsch

veletrgovec in posestnik

po mučni bolezni dne 30. septembra 1935 mirno v Gospodu zaspal. Pogreb blagopokojnika bo v sredo, dne 2. oktobra ob štirih popoldne na mestno pokopališče. Nepozabnemu pokoj-niku, ki je bil vzor marljivosti, ohranimo trajen spomin.

Ptuj, dne 30. septembra 1935.